

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel, 12. února 2004
(OR. en)**

6232/04

CADREFIN 1

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

od: Generální tajemník Evropské komise,
podepsána paní Patricie BUGNOT, ředitelka

datum přijetí: 12. února 2004

pro: Javier SOLANA, generální tajemník, vysoký představitel

Předmět: Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu: „Budování naší společné budoucnosti: Politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšířené Unie v letech 2007-2013“

Delegace zde naleznou dokument Komise KOM(2004) 101 v konečném znění.

Příloha: KOM(2004) 101 v konečném znění

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

Brusel 10. 2. 2004
KOM(2004) 101 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Budování naší společné budoucnosti

Politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšířené Unie - 2007-2013

OBSAH

I. Priority rozšířené Evropské unie.....	6
A. Trvale udržitelný rozvoj.....	6
1. Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost: nutnost naplnění Lisabonské agendy	6
2. Větší soudržnost pro růst a zaměstnanost	14
3. Trvale udržitelná správa a ochrana přírodních zdrojů: zemědělství, rybolov a životní prostředí	17
B. Naplnění evropského občanství konkrétním obsahem.....	19
1. Prostor svobody, bezpečnosti a práva.....	19
2. Přístup k základnímu zboží a službám	20
3. Realizace občanství v praxi: podpora evropské kultury a rozmanitosti.....	21
C. EU jako globální partner	22
1. EU a její politika sousedských vztahů	23
2. EU jako partner trvale udržitelného rozvoje	24
3. EU jako globální hráč	24
4. Kombinace politik	25
II. Přirazení zdrojů k cílům	26
1. Odkaz stávajících závazků	26
2. Nové finanční požadavky	28
III. Zajištění dosažení cílů: nástroje a správa.....	31
A. Plán	31
B. Zjednodušení nástrojů s cílem zkvalitnit provádění	32
IV. Nový finanční rámec (2007-2013).....	31
A. Pokrytí přiměřeně dlouhého období	34
B. Klasifikace a vývoj výdajů	35
C. Flexibilita.....	36
V. Systém financování.....	37
A. Struktura vlastních zdrojů.....	37
B. Korekce rozpočtové nerovnováhy	38

Přílohy

„Nejde o to, budoucnost předvídat, nýbrž ji umožnit.“

Antoine de Saint-Exupéry

ÚVOD

Evropská unie stojí na prahu historického znovusjednocení kontinentu - svého největšího úspěchu od počátků procesu evropské integrace po skončení druhé světové války. Po úspěšném vytvoření jednotného trhu a zavedení jednotné měny dojde nyní ke znovusjednocení Evropy v úsilí o demokracii, svobodu, mír a pokrok.

Tato rozšířená Evropská unie nabízí nebyvalé příležitosti ke zvyšování prosperity a kvality života našich občanů a světa, ve kterém oni a jejich děti žijí. Nyní čelíme výzvě proměnit tuto ambici ve skutečnost a zajistit, aby Evropská unie plně využila potenciál rozšíření a splnila očekávání veřejnosti.

Povinnost přijmout nový finanční výhled pro období od roku 2006 je příležitostí, jak rozšířenou Evropskou unii poskytnout skutečnou politickou vizi společně s prostředky k dosažení jejích cílů, a to za vzájemného doplňování se opatření podnikaných na evropské i národní úrovni.

Naším společným cílem by měla být Evropa, která oslavuje kulturní a národní rozmanitost jednotlivých členských států a která nepřestává lpět na národní identitě, a přece si současně uvědomuje hodnotu evropské identity a stimuluje politickou vůli nezbytnou k dosažení společných cílů. Evropa solidarity a partnerství, která lidem dává příležitost společně se podílet na tvorbě trvalé prosperity. Evropa, jejíž občané hledí do budoucnosti s důvěrou. Evropa s hlasem, který je slyšet v celém světě.

Této výzvě ovšem čelíme v prostředí světových nepokojů a vnitřních nejistot a události nedávné doby vedly k pochybám o akceschopnosti Evropské unie.

Dát Evropě ústavu je silným a symbolickým gestem, které ovšem doposud nebylo učiněno. Evropská unie musí pokračovat na cestě integrace a vyhnout se pasti v podobě těžkopádného systému rozhodování na mezivládní úrovni. Právě proto potřebujeme ústavu a nástroje, pomocí kterých by bylo možné rozhodovat a jednat rychle, abychom mohli pokročit kupředu a zároveň zachovali kontrolní mechanismy metody Společenství. Dohoda o podobě nové ústavy tudíž zůstává pro budoucnost Evropy nezbytnou.

Z ekonomického hlediska musí Evropa dokázat, že je této výzvě schopna čelit. Naši občané očekávají, že Evropská unie bude stavět na hospodářské integraci a přeměně největší hospodářský a obchodní celek na světě v oblast s větším růstem a prosperitou. V relativním vyjádření byly hospodářské výsledky Evropy doposud slabé. Od roku 1995 byla průměrná míra růstu v EU-15 2,2 %, ve srovnání s celosvětovým průměrem ve výši 3,6 % a 3,2 % ve Spojených státech. Vše poukazuje na to, že - pokud nebudou podniknuty žádné kroky - bude evropská ekonomika klesat. Čím déle bude mít evropská ekonomika špatné výsledky, tím více pochybností vyvstane o její schopnosti realizovat jeden ze základních pilířů politické legitimacy - prosperitu. Ke zvrácení této tendence je třeba jednat rozhodně, koordinovaně a soudržně.

Celosvětový boj za mír a proti terorismu je oblastí, do které musí Evropská unie výrazně přispět, nicméně nejednotnost názorů na klíčové mezinárodní otázky tyto naděje zhatila.

Řešit tyto problémy nebo pozbyt svého významu - to je ta pravá výzva pro Unii a její členské státy. Náklady vzniklé v důsledku nečinnosti jsou vysoké a budou ještě vyšší.

Je nutné přijmout nové závazky a pro nadcházející léta schválit cíle evropského projektu v rozšířené Unii a odpovídající prostředky nutné k jejich realizaci. Bez toho všeho nemohou členské státy nic než prohrát. Je nutná společná akce všech orgánů veřejné moci, jak na úrovni Evropské unie, tak i na úrovni členských států, protože jen tak bude přidaná hodnota na každé úrovni optimální a výsledkem bude zjevný užitek pro všechny.

Přidaná hodnota Unie tkví v její nadnárodní a celoevropské činnosti. Zde jsou orgány členských států jen stěží s to plně posoudit výhody a náklady spojené se svou činností. Efektivita vyžaduje větší kritické masy, než jaké mají k dispozici vlády členských států samotné nebo jaké mohou vzniknout společným úsilím na národní úrovni.

Společné politiky, jak je vymezují Smlouvy, mohou tyto výhody realizovat pomocí kombinace regulace, koordinace a financování.

Volby, které bude nutno během příštích finančních perspektiv učinit, se netýkají pouze peněz. Je to záležitost politického směřování, které bude realizováno na základě jasné vize toho, co chceme dělat. Tyto volby předurčí, zda bude Evropská unie a její členské státy schopna v praxi dosáhnout toho, co evropští občané očekávají.

To znamená novou etapu pro rozpočet Unie. Nejde jen o přerozdělování zdrojů mezi členskými státy. Jde o to, jak maximalizovat dopad našich společných politik, abychom mohli každé euro vydané na evropské úrovni využít ještě lépe.

* *

*

Finanční výhledy vždy odrážely politický projekt. V Agendě 2000, která se vztahovala na období 2000-06, se projekt věnoval zejména přípravě Evropy na rozšíření. Nyní, když už se rozšíření stalo realitou - i když stále ještě zbývá hodně práce, aby nové členské státy byly integrovány -, potřebuje Evropa novou dynamiku a musí splnit nová očekávání.

Evropa musí společně usilovat o větší růst a další a lepší pracovní místa. Na posílení ekonomického růstu a jeho trvalé udržení neexistuje žádné kouzelné řešení. Nicméně je jasné, že část tohoto problému plyne z toho, že růst v evropských ekonomikách ještě není založen na inovacích a technologiích. Již od Lisabonu Evropská unie usiluje o svou přeměnu v dynamickou ekonomiku založenou na znalostech, disponující solidní průmyslovou základnou a stanovující si cíle, v jejichž důsledku by se měl růst každoročně zvýšit na zhruba 3 %. Neschopnost Unie a jejích členských států dosáhnout tohoto cíle ukazuje, jak nedostačující byly kroky, které byly doposud podniknuty.

Lisabonská strategie a vnitřní trh vyžadují účinné řízení ekonomiky, aby bylo možné dosáhnout vyrovnané kombinace ekonomických, sociálních a environmentálních výhod, která je klíčovou pro udržitelný rozvoj a která umožní Evropanům směle čelit změnám.

Růst musí být založen také na solidaritě, neboť konkurenceschopnost a soudržnost se navzájem posilují. Politika soudržnosti Unie je tu proto, aby zajistila solidaritu mezi všemi

regiony a občany. V minulosti se již osvědčila a nyní musí fungovat i v Unii, která bude z ekonomického hlediska různorodější než kdy předtím. To znamená soustředit svou činnost na vybrané iniciativy a brát v úvahu relativní rozdíly a potřeby.

Výnosy plynoucí z růstu musí být použity tak, aby Evropanům pomohly vyrovnat se s procesem změny. Evropský sociální dialog by proto měl být posílen a lépe začleněn do politiky, aby všem ekonomickým subjektům pomáhal předvídat a zvládat změny.

Evropské občanství musí zaručovat jistá práva a povinnosti, konkrétně svobodu, spravedlnost a bezpečnost, a na evropské úrovni zajišťovat přístup k základním veřejným službám. Výhody členství nyní pro občany přesahují svobody spojené s trhem a tyto otázky se musí stát prioritami. Je to oblast, ve které se veřejné svobody a práva a povinnosti jednotlivců na evropské úrovni vyvíjejí, zatímco kulturní rozmanitosti zůstávají silné a neustále musí být podporovány a povzbuzovány. Kulturní rozmanitost je základem evropské jednoty. Unie proto musí v této oblasti doplňovat činnosti členských států a zajišťovat, aby výhody Evropy bez hranic byly přístupné všem za stejných podmínek.

Evropa musí být silným hráčem na světové scéně. Nikdo nemůže pochybovat o důležitosti role, kterou má Evropa ve světě zastávat a která začíná u její odpovědnosti vůči jejím sousedům. Toto bylo např. v diskusi o budoucnosti Evropy bráno za samozřejmost. Očekávání vzhledem k Evropě neustále rostou, ať už jde o rozvojovou pomoc, obchodní politiku, zahraniční a bezpečnostní politiku nebo zahraniční aspekty jiných politik.

Stejně zřejmá je skutečnost, že Evropa na světové scéně nevystupuje tak, jak by to odpovídalo její ekonomické váze a politickému potenciálu. Jedině prostřednictvím účinných společných akcí můžeme přeměnit naše hodnoty a politická prohlášení ve skutečnost. Nikdy nebudeme schopni reagovat náležitým způsobem na krize v Evropě či kdekoli jinde na světě bez společných nástrojů a zdrojů, které jsou pro jejich použití třeba. Jako hráč na kontinentální i světové scéně se EU musí postavit rostoucím výzvám a odpovědnostem plynoucím z jejího vedoucího postavení v regionu.

* *

*

Budoucí finanční rámec Evropské unie by měl nabídnout stabilitu nutnou k podpoře politických cílů Unie po dobu několika let. Musí být zaměřen tak, aby bylo možné realizovat konkrétní, vybrané priority, které budou ku prospěchu členským státům a jejím občanům. To znamená optimalizovat vztah mezi činnostmi na úrovni členských států a na úrovni Unie.

Společné politiky mohou a musí i nadále být centrálním prvkem v dosahování cílů rozšířené Unie. Nejsou jen případnou dodatečnou možností; v těchto oblastech jsou na evropské úrovni společné akce jediným možným prostředkem vedoucím k úspěchu.

Politiky EU se tradičně soustřeďovaly na oblast zemědělství, soudržnosti, vytvoření vnitřního trhu a na dosažení makroekonomické stability. V těchto oblastech byly velice úspěšné. Bylo by chybou se nyní stáhnout z těchto oblastí, ve kterých již byly politiky přizpůsobeny a kde by bylo možné stavět na jejich úspěších a zabývat se novými potřebami. Dohoda o reformě zemědělství a jejím financování ukazuje, že členské státy tento názor sdílejí. Unie musí nyní svou činnost v těchto oblastech ještě více racionalizovat a rozšířit ji i na nové členské státy. Ale jelikož rozšíření bude mít na rozpočet Společenství asymetrický dopad – výdaje se zvýší více než příjmy - bude i pouhé zachování „acquis“ znamenat nutnost zvýšit finanční úsilí.

Propast mezi ambiciózními politickými závazky učiněnými na nejvyšší úrovni a neschopností je uskutečnit se již nesmí dále prohlubovat. V mnoha z těchto nových prioritních oblastí je schopnost Unie tyto sliby realizovat ochromována nedostatkem politické vůle jednat a také nedostatkem zdrojů. Politickým cílům a očekáváním Unie musí odpovídat přiměřené prostředky, včetně finančních zdrojů. Cílem musí být co nejúčinnější vynaložení veřejných prostředků a zaměření úsilí na úrovni Unie a členských států tak, aby výsledkem bylo více než jeho pouhý souhrn.

I. PRIORITY ROZŠÍŘENÉ EVROPSKÉ UNIE

3 priority příštích finančních výhledů:

- (1) Je nutné dokončit vnitřní trh, aby mohl v plném rozsahu plnit svou úlohu při dosahování širšího cíle, kterým je **trvale udržitelný rozvoj**. Za tímto účelem je třeba mobilizovat ekonomické, sociální a environmentální politiky. To zahrnuje konkurenceschopnost, soudržnost a trvala udržitelnou správu a ochranu přírodních zdrojů.
- (2) Pro politický koncept **evropského občanství** je stěžejní realizace prostoru svobody, spravedlnosti a bezpečí a také přístup k základním veřejným statkům.
- (3) Evropa by měla zastávat soudržnou roli **globálního partnera**, přičemž by měla vycházet ze svých základních hodnot, a převzít tak regionální odpovědnost, podporovat trvale udržitelný rozvoj a přispívat k civilní i strategické bezpečnosti.

A. Trvale udržitelný rozvoj

Cíl dokončit vnitřní trh je základem růstu. Avšak zvyšování prosperity evropských občanů v souladu s evropskými hodnotami vyžaduje, aby byla Evropská unie přeměněna v dynamickou ekonomiku založenou na znalostech, vyznačující se trvale udržitelným růstem a větší sociální soudržností. Přesně toho se týkala tzv. Lisabonská agenda, která se poprvé objevila v roce 2000 a posléze byla dokončena na zasedání Evropské rady v Göteborgu v roce 2001.

Posílení a naplnění Lisabonské agendy vyžaduje, aby byla věnována pozornost vzájemně se podpírajícím aspektům konkurenceschopnosti a soudržnosti. O nich pojednávají následující části tohoto dokumentu.

Zvyšování prosperity evropských občanů trvale udržitelným způsobem zahrnuje:

- přeměnu Evropské unie v dynamickou ekonomiku založenou na znalostech a směřující k růstu;
- usilování o větší soudržnost v kontextu rozšířené Unie;
- posilování konkurenceschopnosti našeho zemědělství, podpora rozvoje venkova, zajišťování trvale udržitelného využívání rybolovných zdrojů a kvality životního prostředí.

1. Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost: nutnost naplnění Lisabonské agendy

Stanovení růstu za prioritu vyžaduje novou orientaci politik a rozpočtů EU i jednotlivých členských států. Nyní je zapotřebí Evropa, která je dynamičtější a lépe propojená. To

vyžaduje zásadní změnu v politikách zaměřených na podporu materiální i intelektuální infrastruktury Unie. Znamená to opatření na zlepšení výzkumu, podporu podnikání a inovací, stejně jako vytváření sítí na evropské úrovni a posílení role vzdělávání. Toto je podmínkou udržení konkurenceschopné průmyslové základny. Současně je třeba zajistit nové kolektivní záruky pro zaměstnance a vyvinout nové úsilí předvídat změny globálního ekonomického a obchodního prostředí a včas se jim přizpůsobovat.

Cíle:

- podpora konkurenceschopnosti podniků v rámci plně integrovaného jednotného trhu,
- posilování evropských snah v oblasti výzkumu a technologického vývoje,
- propojování Evropy pomocí sítí EU,
- zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy,
- agenda sociální politiky: pomáhat evropské společnosti předvídat a zvládat změny.

a) *Podpora konkurenceschopnosti podniků v rámci plně integrovaného jednotného trhu*

Aby Evropa mohla splnit svůj ambiciózní cíl posílit růst, podpořit soudržnost a investice šetrné k životnímu prostředí, je nutné vyvinout soudržný přístup ke konkurenceschopnosti a uvolnit tak nevyužitý potenciál vnitřního trhu. Unie se může stát katalyzátorem a koordinátorem úsilí členských států a může přispívat k jejich činnosti a případně ji i doplňovat.

Činnost Evropské unie zaměřená na zlepšování podnikatelského prostředí a na zvyšování produktivity se může týkat těchto oblastí:

- **dokončení, zlepšení a řízení vnitřního trhu.** Cílem další legislativní práce bude odstranit zbývající překážky plné integrace trhu. V některých konkrétních oblastech, jako jsou síťová odvětví nebo služby, se jednotný trh stále ještě nestal skutečností. Řízení vnitřního trhu např. v oblasti léčiv nebo chemických produktů, ať již prostřednictvím agentur nebo na základě stanovování evropských norem, bude v rozšířené Unii i nadále vyžadovat značné úsilí. Další výzvou bude rozšíření tohoto systému na sousední země.
- **zachování a posílení konkurenceschopnosti průmyslu,** s cílem zvýšit růst produktivity a zlepšit konkurenceschopnost v mezinárodním měřítku. To zahrnuje i nový přístup k právním předpisům Společenství a členských států, včetně úplného dodržování tzv. zásad „lepšího zákonodárství“ a také hodnocení dopadu právních předpisů a regulačního prostředí na konkurenceschopnost evropských podniků.
- **podporování podnikatelských iniciativ a rozvoje malého podnikání.** Další zlepšování přístupu k možnostem financování prostřednictvím finančních nástrojů Společenství, stejně jako dostupnost evropských služeb pro podniky přispějí k tomu, aby podniky byly schopné existovat i v rámci rozšířeného vnitřního trhu a aby obstály i v zahraniční konkurenci.
- mobilizování příslušných subjektů a zdrojů na **pomoc při využití inovativního potenciálu podniků.** Podpora **transferu technologií** pomocí toků vědomostí a sítí inovací přinese užitek firmám, zejména mladým inovativním podnikům. Inovační politika také posílí investice do inovací, **organizačních změn a inovativních návrhářských řešení.** Možnost

společných přístupů, přeshraničních i regionálních činností a také vytváření sítí v rámci EU může přispět k rozvoji a šíření regulačního prostředí, které podporuje inovace.

- systematictější přístupy k **informační společnosti** založené na kombinaci politik **výzkumu, regulace a nasazení** jsou nezbytnou podmínkou pro odstraňování mezery v růstu produktivity, neboť veřejné i soukromé investice do informačních a komunikačních technologií hrají významnou roli při zvyšování produktivity, konkurenceschopnosti a výkonnosti.
- investice do informačních a komunikačních technologií **ve veřejných službách** v členských státech se v souvislosti s čistě vnitrostátními opatřeními odhadují na zhruba 50 miliard eur do roku 2011. Další úsilí bude potřeba ve snaze zajistit, aby tyto technologie byly přijaty a používány v celoevropských veřejných službách, čímž by se zlepšila jejich výkonnost, efektivita a interoperabilita. Patří sem takové veřejné sektory jako např. zdravotnictví, kultura, vzdělávání a bezpečnost.
- podpora převzetí **ekologických a zároveň účinných technologií**, které mohou omezovat dopady na životní prostředí a současně přispívat ke konkurenceschopnosti a růstu. Existuje mnoho potenciálně významných environmentálních technologií, jsou však využívány jen málo, a to z důvodu lpění na stávajících technologiích, obtížného přístupu k finančním zdrojům, nízkého povědomí investorů či zkreslených signálů ohledně cen. V souladu s akčním plánem týkajícím se environmentálních technologií mohou být tyto technologie propagovány pomocí tržních nástrojů a také cílených politických iniciativ, které se snaží v této oblasti prosazovat inovace. Tato dimenze by měla být začleněna i do nástrojů EU v oblasti výzkumu, demonstrací a inovací a také v oblasti regionální politiky a zahraniční spolupráce.

b) Posilování evropských snah v oblasti výzkumu a technologického vývoje

Oblastí, ve které by rozpočet EU očividně mohl a měl doznat změn, je výzkum a technologie. Evropský výzkum je i nadále příliš rozštěpený, příliš izolovaný a nedostatečně propojený za účelem mezinárodní spolupráce. Evropa navíc vydává na výzkum pouze 2 % svého HDP, zatímco ve Spojených státech je to 2,7 % a v Japonsku více než 3 %. Evropa nebyla doposud s to přitáhnout nejlepší světové výzkumné pracovníky a mnoho vynikajících evropských vědců stále ještě dává přednost práci v USA. Toto je rozhodující, pokud chceme zvýšit kapacitu našeho výrobního sektoru, abychom lépe těžili z nové mezinárodní dělby práce.

Aby se Evropa mohla stát majákem vědecké excelence přitahujícím výzkumné pracovníky a investory, musíme odstranit překážky excelence, které jsou důsledkem izolovaných národních programů. Ale nestačí pouhé zlepšování kvality. Bude také nutné zvýšit úsilí v oblasti výzkumu. To znamená, že Unie bude muset současně usilovat o dosažení tří navzájem souvisejících a doplňujících se cílů:

- **realizovat „evropský výzkumný prostor“**, který by sloužil jako jakýsi vnitřní trh pro výzkum a technologii a zároveň jako prostor, v němž by bylo možné lépe koordinovat národní a regionální výzkumné činnosti a politiky. Byly by tak překonány problémy plynoucí ze současného rozštěpení a duplikace úsilí v oblasti výzkumu v Evropě;
- pomoci zvýšit **do roku 2010 objem evropských prostředků plynoucích do výzkumu na 3 % HDP Unie**, přičemž 1 % by mělo pocházet z veřejných zdrojů a 2 % ze soukromého sektoru;

- **podpořit a posílit výzkum** po celé Evropě tím, že na evropské úrovni bude poskytována přímá finanční pomoc, která bude doplňovat národní programy v úsilí o dosažení prvních dvou cílů.

Finanční pomoc na úrovni EU nabízí ve výzkumu vysokou přidanou hodnotu, protože pomáhá vytvářet kritické masy finančních i lidských zdrojů, prostřednictvím výměn, vytváření sítí, spolupráce a konkurence v evropském měřítku stimuluje excelenci a tvořivost, a zviditelňuje tak evropské schopnosti a dosažené výsledky.

Je to tedy dostatečně silný důvod pro to, aby byl objem finančních prostředků EU plynoucích na podporu výzkumu, jejichž výše se v současnosti pohybuje na 0,04 % HDP, značně zvýšen. Přispělo by to ke zmenšení zbývajících schodků vzhledem k plánované výši veřejných investic (1 %), a to jako doplnění úsilí členských států a v těsném souladu s nimi. Činnost Unie by se měla soustředit na 5 hlavních oblastí, které odpovídají 5 hlavním otázkám, jimž Evropa ve výzkumu čelí:

- stimulace dynamiky, excelence, tvořivosti a produktivity evropského výzkumu prostřednictvím **finanční pomoci** určené projektům prováděným **jednotlivými týmy výzkumných pracovníků, které byly vybrány na základě výběrového řízení** na úrovni EU, nikoli na úrovni členských států, a to zejména v oblasti základního výzkumu, s cílem zkoumat v úzké spolupráci s vědeckou komunitou nové vědecké cesty a otázky.

Za tímto účelem by měla být po vzoru např. Národní vědecké nadace v USA ustavena evropská instituce, jež by udělovala granty jednotlivým vysoce kvalitním týmům výzkumných pracovníků vybíraných na základě výběrového řízení na evropské úrovni. Jednalo by se o výzkum v oborech pokročilé matematiky nebo kvantové fyziky s cílem dosáhnout nových zásadních objevů v informatice a softwaru.

- posilování evropských **výzkumných kapacit** podporou navrhování, vývoje a využívání zásadních prvků výzkumné infrastruktury evropské dimenze a zájmu, včetně rozvoje lidských zdrojů v oblasti výzkumu a technologie, podporou odborné přípravy, odstraňování překážek v cestě profesních příležitostí v rámci celé Evropy a také propagací přeshraniční mobility výzkumných pracovníků. Tato opatření bude nutné koordinovat v souladu s opatřeními podnikanými v rámci politiky soudržnosti.

Výzkumnými kapacitami tohoto druhu by mohla být např. evropská zařízení vybavená velkým laserem a zařízení na získávání neutronů sloužící k výzkumu hmoty a k využití v oblasti biomedicíny nebo také evropské genomové banky, modernizované evropské výzkumné sítě a počítačová infrastruktura. Podpora zaměřená na zvýšení kvality lidských zdrojů by mohla zahrnovat rozsáhlé podpůrné programy určené mladým i již uznávaným evropským vědcům.

- zakládání celoevropských **partnerství subjektů veřejného a soukromého sektoru** za účelem technologického výzkumu, a to na základě společných iniciativ vycházejících z **konceptu technologické platformy**, které svádí dohromady zástupce zúčastněných stran z veřejného i soukromého sektoru, aby mohl být - po vzoru Evropské iniciativy pro růst - stanoven a prováděn společný výzkumný program.

Mezi příklady takových partnerství by mohl patřit vývoj nové generace ekologických a hospodárných letadel v horizontu roku 2020; vývoj sítí vodíku a palivových buněk, zvládnutí elektroniky v nanorozměrech, investice do budoucích mobilních a bezdrátových technologií a aplikací, posílení společných snah v oblasti vložených systémů, stejně jako nové technologie v oblasti sluneční energie a také evropské koordinované úsilí v pokročilé chemii, to vše pro nejrůznější průmyslové aplikace a společenské využití.

- stimulace zřizování evropských „center excellence“ na základě **vytváření sítí a spolupráce** na laboratorní úrovni a podpory nadnárodních středně velkých sítí a projektů prostřednictvím nových instrumentů, které se používají v šestém rámcovém programu ES pro výzkum a které byly na základě zkušeností zdokonaleny.

Tato oblast zahrnuje podporu evropských center excellence v oborech jako např. životní prostředí a výzkum klimatu, informační a komunikační technologie, lékařský a potravinářský výzkum nebo výzkum nových materiálů a průmyslových postupů, a to iniciováním a povzbuzováním spolupráce evropských špičkových laboratoří v evropských „sítích excellence“ a společného výzkumu směřujícímu k přesně a vhodně vymezeným cílům v „integrováných projektech“.

- zdokonalování - pomocí specifických mechanismů vytváření sítí - **koordinace vnitrostátních a regionálních výzkumných programů a politik**, za účelem vytvoření kritické masy zdrojů, posílení doplňujícího charakteru činností členských států a zlepšení koherence plánovaných veřejných výzkumů po celé Evropě. Patří sem iniciování výměn, vzájemné otevírání programů a spouštění společných iniciativ.

Výzkumné programy členských států by měly být sdružovány v oblastech jako např. rakovina, Alzheimerova choroba a nové typy chorob, nanotechnologie nebo i výzkum klíčových sociálních a ekonomických výzev, jako je demografie, vzdělávání, zaměstnanost a inovace.

Unie by v úzkém propojení se svými činnostmi v oblasti výzkumu měla podporovat i rozvoj koherentních a silných snah na Evropské úrovni ve dvou oblastech, v kterých hrají věda a technologie klíčovou roli:

- **vesmír**: podpora evropské vesmírné politiky, která usiluje o větší soudržnost evropských i vnitrostátních veřejných i soukromých snah, zaměřuje se na vývoj aplikací v oborech jako určování polohy a navigace, pozorování a monitorování Země a telekomunikace, koordinuje investice do výzkumu a vývoje na různých úrovních a pomáhá EU lépe uskutečňovat cíle jejích politik v partnerstvích se stávajícími vesmírnými velmocemi, jako je Rusko, i s těmi nově vznikajícími, jako jsou Čína, Indie a Brazílie.

Kroky podniknuté v této oblasti budou záviset na uskutečňování evropského vesmírného programu, který posiluje vesmírné projekty EU (jako např. GMES - globální sledování životního prostředí a bezpečnosti).

- **bezpečnost**: podpora provádění politik Unie, a to iniciováním výzkumu potřebného ke zvýšení bezpečnosti v Evropě ve všech jejích dimenzích v návaznosti na přípravnou akci, která byla zahájena v této oblasti, do níž USA investují pětkrát více prostředků než Evropa. Jde o příspěvek Komise k širší agendě EU, jejímž cílem je zabývat se výzvami a hrozbami vymezenými, kromě jiného, v tzv. Evropské bezpečnostní strategii, která byla schválena Evropskou radou v prosinci 2003. Doplňuje činnosti a úsilí podnikané členskými státy a ostatními orgány a institucemi EU.

Patřil by sem rozvoj znalostí a technologií s evropskou přidanou hodnotou, pomocí kterých by bylo možné předvídat, monitorovat a zmírňovat nové hrozby pro bezpečnost, jako jsou např. hrozby spojené s bioterorismem, počítačovou trestnou činností a globální bezpečností, a zajišťovat evropskou pozici v komplexních výzkumných sítích.

Odporující způsobem bude posílena činnost EU v oblasti **šíření výsledků výzkumu** a upevněna **evropská účast a vedoucí postavení v globálních iniciativách**.

c) *Propojování Evropy pomocí sítí EU*

Deset let po spuštění iniciativy v oblasti transevropských sítí stagnuje rozvoj hlavních os, které protínají Evropu. Objem dopravy na těchto sítích však neustále roste a rozšíření s sebou přinese další růst jejího objemu na silnicích, železnicích a také v rámci energetické infrastruktury. Náklady v důsledku přetížení sítí se odhadují na 1 % HDP a do roku 2020 se mají zdvojnásobit. Nebudou-li učiněna žádná opatření, podstatná část zvýšeného objemu dopravy se přenesou na silnice, což povede k velice negativním důsledkům v podobě dopravních zácp, dopadům na životní prostředí, bezpečnost a kvalitu života. Nebudou-li učiněna žádná opatření, nebude Evropa propojena a bude ze svého potenciálu pro růst platit daň za nedostačující infrastrukturu.

Vysoce výkonné transevropské sítě jsou nutným katalyzátorem trvale udržitelné mobility zboží, občanů a energie v rozšířené EU. Přispívají ke konkurenceschopnosti, ale jsou také hmatatelným symbolem evropské integrace. Nevyužitý potenciál, který by lidem a podnikům plynul z lepších dopravních spojů, se odhaduje na 0,23 % HDP, což představuje asi jeden milion stálých pracovních míst. Projekty jako vysokorychlostní železniční tratě nebo evropský satelitní navigační systém Galileo přispějí k tomu, že se evropský průmysl zařadí na čelní místo v oblasti vyspělých technologií.

Opatření vedoucí k vytvoření efektivního a trvale udržitelného dopravního systému a spolehlivých dodávek energie je pro dosahování dobrých ekonomických výsledků nezbytným předpokladem. Skutečně vysoké náklady by vznikaly naopak tehdy, pokud by daný problém nebyl řešen.

Návratnost této investice přesahuje hranice členských států. Vlády členských zemí proto mají tendenci nebrat v úvahu evropskou perspektivu, ale upřednostňovat programy členských států, obzvláště je-li jejich domácí rozpočtová situace nesnadná. Koordinace a finanční spoluúčast Evropské unie se zvláštním důrazem na přeshraniční aspekty může přinést soudržnost v rámci celého kontinentu, dlouhodobou stabilitu a také vyšší zapojení soukromého sektoru.

- Například pod heslem „dálnice na moři“ by na vodu mohla být odkloněna část nákladu převáženého po silnicích (např. 7,6 milionů tun každoročně převážených mezi Rotterdamem a Bilbaem, což by představovalo 10 % nákladu převáženého na této trase po silnicích). To by ale bylo možné uskutečnit pouze za koordinace EU.
- Železniční tunel pod Mont-Cenis mezi Lyonem a Turínem by mohl svou současnou kapacitu ztrojnásobit a propojit některé z nejdynamičtějších regionů Evropy se středem nových členských států. Ale tento projekt nelze spustit bez podpory EU.

Náklady na celou transevropskou síť se odhadují na 600 miliard eur. Nové hlavní směry pro transevropské sítě, které Evropská rada uvítala v prosinci 2003, nabízejí lepší koordinaci mezi členskými státy a stabilnější koncentraci na seznam vymezených prioritních projektů s přesným časovým plánem.

Patří sem propojení vnitrostátních vysokorychlostních železničních sítí do roku 2012, rozvoj základní sítě pro nákladní železniční přepravu ve střední Evropě do roku 2015 a balíček na propojení přístavů a pozemní dopravní sítě do roku 2010.

Celková úroveň investic, která je nutná k realizaci 26 prioritních dopravních projektů, činí 220 miliard eur do roku 2020, přičemž nejvyšší objem prostředků bude zapotřebí v letech od 2007 do 2013. Odhaduje se, že podíl soukromého sektoru na financování tohoto projektu bude pokrývat asi 20 % celkových nákladů a zbytek bude financován společně z rozpočtů členských zemí a příspěvku Společenství, který bude činit až 20 %.

Financování ze strany EU je rovněž nutné k zajištění přeshraničních dodávek energie a vývoje obnovitelné energie a ekologických paliv, což by mělo stát okolo 100 miliard eur. Iniciativy

Společenství jsou zapotřebí ke zvýšení dopadu a akceptace obnovitelné energie a energetické účinnosti a ke splnění cílů, jako je např. podíl obnovitelných zdrojů na výrobě elektřiny ve výši 22 % do roku 2010.

Unie bude také muset pokračovat ve svém úsilí při odstraňování překážek bránících rozvoji vnitřního trhu v oblasti telekomunikací a při zajišťování dostupnosti spolehlivých širokopásmových sítí ve všech regionech, přičemž by zvláštní pozornost měla být věnována riziku vzniku digitálního předělu mezi městskými a odlehlými či venkovskými oblastmi.

d) Zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy

Lidský kapitál je jedním z nejdůležitějších faktorů růstu. Jeden rok vzdělávání navíc může v běžné evropské zemi zvýšit celkovou produktivitu o 6,2 %. A přesto v období 1995-2000 objem veřejných investic do vzdělávání a odborné přípravy v procentech HDP poklesl. EU zaostává za svými konkurenty, co se týče počtu absolventů vysokých škol, úrovně dosažené při ukončení vzdělávání a účasti v procesu celoživotního učení. Také mezi jednotlivými členskými státy existují velké rozdíly. Vzhledem k těmto klesajícím ukazatelům je třeba, aby se okamžitě zvýšilo tempo reforem a modernizace evropských systémů vzdělávání a odborné přípravy. Globalizace, technologické a demografické změny si žádají flexibilní a mobilní pracovní síly, které mají náležitou a neustále obnovovanou kvalifikaci.

Vzdělávací politiky jsou oblastí, ve které je velmi důležitá blízkost k jednotlivcům a kulturní rozmanitost, a proto zde hrají hlavní roli vnitrostátní a místní orgány. Celková modernizace systémů vzdělávání a odborné přípravy Společenství je ústředním bodem Lisabonské strategie. V důsledku toho přijala Evropská rada společné cíle a pracovní program pro transformaci systému vzdělávání a odborné přípravy na účinné systémy celoživotního učení přístupné všem občanům a pro podporu jejich sbližování a následného celkového zvýšení jejich standardu. Jde především o zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy (reforma vyučovacích osnov, nové vyučovací metody, zajišťování kvality), zlepšování přístupu ke vzdělávání a odborné přípravě v průběhu celého života (včetně e-učení) a otevření vzdělávání a odborné přípravy vnějším vlivům, od pracovních trhů až po celosvětovou hospodářskou soutěž.

Tato práce vyžaduje podporu Unie, jelikož její přínos je celoevropský a členské státy samotné nemají dostatečné prostředky. Vedle politiky soudržnosti, jejímž cílem je podpora infrastruktury a základního vzdělávání a odborné přípravy, má příspěvek Unie dvě hlavní podoby: podpora mobility jednotlivců (např. studentů, učitelů, akademických pracovníků nebo školících pracovníků) a podpora partnerství/sítí mezi školami, univerzitami školícími středisky v různých zemích. Tento cíl usiluje především o mobilitu studentů, učitelů, akademických pracovníků, školících pracovníků a v neposlední řadě i mobilitu myšlenek a nejlepších postupů. Multilaterální přeshraniční mobilita je oblastí, která – ačkoli ji všichni považují za klíčovou – nemůže být účinně organizována nebo financována na úrovni členských států. Pouze opatření na úrovni EU mohou poskytnout rámec a finanční podporu, po níž poptávka v rámci stávajících programů mnohonásobně překračuje nabídku.

Tyto cíle by zahrnovaly:

do roku 2010 by se 3 miliony vysokoškolských studentů měly zúčastnit programů mobility (v roce 2002 se jednalo o 1 milion), tj. zhruba 10 % vysokoškolských studentů bude mít možnost získat zkušenost při studiu v zahraničí;

do roku 2013 by se 150 000 účastníků odborné přípravy mělo každoročně zapojit do akcí na podporu mobility;

po celou dobu trvání programu by se 10 % školní populace Společenství (žáci i učitelé) mělo zapojit do akcí na podporu mobility;

do roku 2013 by se 50 000 dospělých občanů mělo zúčastnit akcí na podporu mobility v rámci celoživotního učení.

Výsledek musí zásadním způsobem přispět ke znovunastolení statusu Evropy jako centra vzdělávací a odborně vzdělávací excelence.

e) *Agenda sociální politiky: pomáhat evropské společnosti předvídat a zvládat změny*

Rychlé změny podmínek mezinárodní hospodářské soutěže vedou k nové dělbě práce, která se dotýká všech. Její výhody jsou rozsáhlé, ovšem v kombinaci se slabým růstem může dojít ke zvýšené nezaměstnanosti a vyloučení. Na základě toho musí EU předvídat a ovlivňovat blížící se změny – to je podstatou evropského modelu sociální soudržnosti a ekonomického růstu.

Unie se musí přizpůsobovat, podněcovat a absorbovat změny. Agenda sociální politiky tím, že dynamicky řeší problémy související s rychlými změnami podmínek mezinárodní hospodářské soutěže, představuje plán Unie týkající se politiky a opatření v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí, jako součástí Lisabonské strategie. Pomocí kombinace legislativy, otevřené metody koordinace a sociálního dialogu a podpory z rozpočtu EU je agenda důležitým nástrojem modernizace evropského sociálního modelu.

Agenda sociální politiky by měla Evropě pomoci dosáhnout jejího plného potenciálu, a to posílením sociální politiky jako faktoru ovlivňujícího produktivitu a zohledněním nákladů politiky, která není sociální.

EU musí zajistit vhodný regulační rámec se stejnými výchozími podmínkami pro podniky i pracovníky, a to tak, že stanoví přiměřené sociální normy a základní práva. Činnost EU také funguje jako katalyzátor, neboť umožňuje stanovování a uplatňování reformních opatření členských států na jejich trzích práce a v jejich sociálních politikách, a tak s využitím jen mála finančních prostředků vyvolává důležité změny v politikách. Úroveň EU je podle Smlouvy také tou nejvhodnější úrovní, na které by měl probíhat sociální dialog.

- Agenda sociální politiky by měla být posílena, aby bylo možné čelit novým výzvám společným všem členským státům a zvládat změny související s rozšířením, globalizací a stárnutím populace.
- Ve své poslední Jarní zprávě Komise požadovala, aby bylo ustaveno tzv. Evropské partnerství pro změnu, jakýsi tripartitní mechanismus, který by se zaměřoval na vymezování společných výzev a poskytoval vhodné odpovědi, co se týče zvládání změn. Kolektivní smlouvy většinou zahrnují širokou řadu otázek souvisejících nejen s mzdou a pracovní dobou a neustále se vyvíjejí do podoby nástrojů, které mohou předvídat a zvládat změny. Tato partnerství by se také zabývala otázkami souvisejícími s novou mezinárodní dělbou práce jako důsledkem globalizace, a to konkrétně v jednotlivých sektorech.

Důvody pro opatření na úrovni EU:

- EU poskytuje vhodný rámec se stejnými výchozími podmínkami pro podniky tak, že stanoví společné sociální normy a základní práva a volní pohyb pracovníků.

Díky propagaci prevence a stanovení minimálních zdravotních a bezpečnostních norem došlo ke značnému poklesu nemocí z povolání a pracovních úrazů. Avšak celkové

náklady, které ekonomika musí nést, stále dosahují zhruba 2,6 % až 3,8 % HNP. Jde o vysoké finanční náklady vznikající v důsledku toho, že ještě není k dispozici dostatečný právní rámec. Komise již navrhla, aby v každém členském státě bylo usilováno o dosažení 15% celkového poklesu míry výskytu pracovních úrazů.

V současné době využívá ustanovení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení na úrovni EU během přechodného pobytu v jiném členském státě zhruba 30 milionů lidí. Cílem je, aby se jejich počet zvýšil na nejméně 100 milionů lidí, a to na základě zavedení evropské karty zdravotního pojištění.

- Koordinace politik EU funguje jako katalyzátor, neboť s využitím jen mála finančních prostředků vyvolává důležité změny v politikách členských států.

Evropská strategie zaměstnanosti přináší strukturální reformy na pracovních trzích členských států. Přemostění propasti mezi stávající mírou zaměstnanosti a cílenou plnou zaměstnaností by znamenalo téměř 16 milionů pracovních míst. Využití pracovního potenciálu pracovníků staršího věku by samo o sobě vedlo k 7 milionům pracovních míst. Celkové náklady plynoucí z neúplného využívání pracovní síly se odhadují na zhruba 9 % HDP Unie, tj. 825 miliard eur.

- Úroveň EU je podle Smlouvy také tou nejhodnější úrovní, na které by mělo docházet ke zlepšování kvality pracovních vztahů a k podpoře sociálního dialogu.

Směrnice o Evropské radě zaměstnanců usiluje o informovanost zaměstnanců a o projednání se zaměstnanci na nadnárodní úrovni. V důsledku zvýšení objemu dotčených zaměstnanců na 80 % (ze současných 65 %) by výhody těchto mechanismů mohly využívat další 2,5 až 3 miliony zaměstnanců. Celkový počet zaměstnanců by se tím zvýšil na zhruba 21,5 milionu po celé Evropě a usnadnilo by to restrukturalizaci.

S ohledem na výše uvedené informace podává tato tabulka finanční přehled k části 1:

POLOŽKY ZÁVAZKŮ	2006 (a)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1a. Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	8 791	12 105	14 390	16 680	18 965	21 250	23 540	25 825

2. Větší soudržnost pro růst a zaměstnanost

Prostřednictvím své politiky soudržnosti Unie značným způsobem přispívá k harmonickému, vyrovnanému a trvale udržitelnému rozvoji. Tím, že také mobilizuje nevyužitý potenciál Evropy, napomohla politika soudržnosti rovněž celkově růstu ekonomiky a snížení ekonomických a sociálních rozdílů.

Přidaná hodnota politiky soudržnosti

Tomu, aby evropská politika soudržnosti přispěla k růstu ekonomiky v budoucích členských státech a regionech, napomáhají tyto hlavní prvky, které by i v budoucnosti měly být dále posilovány:

- **soustředění zdrojů na investice** za účelem zvýšení a zlepšení fyzického i lidského kapitálu, a tím i dosažení maximálního dopadu na konkurenceschopnost a růst. Bylo to právě díky tomuto soustředění, že většina méně rozvinutých regionů ve čtyřech nejchudších zemích, které jsou hlavními příjemci finanční pomoci v rámci této politiky, dosáhla v období 1995-2001 vyššího průměrného růstu, než jaký byl zaznamenán v celé EU;
- **respektování pravidel jednotného trhu**, např. co se týče politiky hospodářské soutěže a veřejných zakázek. Změřitelným dopadem je např. nárůst obchodování uvnitř Společenství, zejména mezi nejméně rozvinutými členskými státy a regiony a zbytkem EU. V případě politiky soudržnosti to znamená, že zhruba jedna čtvrtina výdajů v rámci programů pro tyto oblasti se zbytku Unie vrací ve formě zvýšených vývozů;
- **důraz na vytváření pracovních míst v nových oblastech činnosti**, aby bylo možné lépe zvládat dopady ekonomických a sociálních změn, k nimž dochází v důsledku nové mezinárodní dělby práce. Např. v oblastech mimo méně rozvinuté regiony napomohly programy v uplynulém období 1994-99 zhruba 300 000 malých podniků a přispěly k vytvoření 500 000 nových pracovních míst;
- **přispívání k partnerství a dobré správě**. Systém správy na několika úrovních, který zahrnuje orgány Společenství, vnitrostátní, regionální a místní orgány a zástupce zúčastněných stran, napomáhá zajistit, aby podnikané kroky byly uzpůsobeny konkrétním okolnostem a aby existovala skutečná vůle dosáhnout úspěchu („vlastnictví“);
- **pákový efekt** jako výsledek pravidel spolufinancování, který mobilizuje další zdroje pro nové investice z veřejných i soukromých zdrojů členských států. Každé euro vydané z rozpočtu Unie na politiku soudržnosti vede k reinvestici v průměru 0,9 eur v nejméně rozvinutých regionech (tzv. regiony cíle 1) a 3 eur v ostatních regionech (tzv. regiony cíle 2);
- úspěšná podpora jiných sektorálních politik Unie:
 - na základě investic do provádění právních předpisů Společenství pomáhá politika soudržnosti méně příznivým regionům plnit normy EU, např. v oblasti životního prostředí;
 - v oblastech jako vzdělávání, doprava a energie nabízí politika soudržnosti rozsáhlou podporu nových investic, zejména v nejméně rozvinutých členských státech a regionech.

V budoucnosti bude i nadále nezbytné zachovat na evropské úrovni účinnou politiku na podporu modernizace a rychlejšího růstu v méně rozvinutých regionech a přivést více lidí do produktivního zaměstnání v rámci Unie jako celku. Ale i tato politika musí projít změnami, aby byla lépe schopna reagovat na nové výzvy.

Zcela novou výzvu představuje pro konkurenceschopnost a vnitřní soudržnost Unie její rozšíření. V rozšířené Unii bude průměrný HDP na hlavu více než o 12 % nižší než HDP Unie o patnácti členech, zatímco rozdíly v příjmech se celkově zdvojnásobí.

Jak bylo stanoveno na zasedáních Evropské rady v Lisabonu a Göteborgu v souvislosti se zvýšenou hospodářskou soutěží, globalizací a celkově stárnoucí populací, musí se reforma se soustředit na konkurenceschopnost, trvale udržitelný rozvoj a zaměstnanost. **Výzvou pro budoucnost je zajistit systematické začleňování lisabonských a göteborgských cílů a**

předvídání změn plynoucích z nové mezinárodní dělby práce do plánování všech vnitrostátních a regionálních strategií pro rozvoj, a to od samého počátku.

Ve snaze zlepšit kvalitu výdajů pro další období v souladu s lisabonskými a göteborgskými cíli Komise navrhuje, aby byla politika soudržnosti podřízena celkové strategii. Za tímto účelem Komise hodlá Parlamentu a Radě předložit strategický dokument, který vytýčí priority politiky soudržnosti, včetně opatření považovaných za nutná pro předvídání ekonomických a sociálních změn.

Komise také počítá se zjednodušeným a transparentním prioritním rámcem, aby mohla realizovat lisabonskou a göteborgskou agendu způsobem rozlišeným podle okolností s těmito třemi prioritami (nahrazujícími stávající cíle):

- **konvergence.** Hlavní úsilí se musí soustředit na **méně rozvinuté členské státy a regiony** rozšířené Unie. Budou sem patřit i ty regiony, které ještě nedokončily proces konvergence, ale už by neměly nárok na podporu, neboť jejich výše příjmu v přepočtu na hlavu je v relativním vyjádření v rozšířené Unii vyšší (tzv. statistický efekt). Úsilí v rámci konvergenčních programů by mělo být věnováno modernizaci a zvyšování fyzického i lidského kapitálu, aby se zvýšila dlouhodobá konkurenceschopnost, podpořila udržitelnost životního prostředí a přispělo se velkou měrou k celkovým ekonomickým výsledkům Unie, a to vše za současného rozvoje nejlepších postupů ve správních a institucionálních kapacitách;
- **regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.** Programy na podporu regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti by se vztahovaly na **ostatní členské státy a regiony**, neboť velká potřeba pomoci bude v důsledku ekonomické a sociální restrukturalizace a jiných znevýhodnění přetrvávat po celé Unii. Aby opatření Společenství dosáhla přidané hodnoty, bylo by nutné intervence soustředit jen na omezený počet politických priorit souvisejících s lisabonskou a göteborgskou agendou, kde mohou poskytnout přidanou hodnotu a znásobit účinky vnitrostátních nebo regionálních politik. Programy pro zaměstnanost budou organizovány na úrovni členských států. Regionální programy pro rozvoj by byly zjednodušeny a upustilo by se od stávajícího systému, kdy Komise musí vybírat malé oblasti pod úrovní regionu. Místo toho by v rámci sestavování víceletého plánu pro rozvoj byla stanovena vhodná rovnováha mezi geografickým a tematickým zaměřením intervencí. Sem by pak byla zahrnuta podpora pro regiony, které již nesplňují kritéria pro konvergenční programy, a to i v případě, že to mu tak není v důsledku statistického efektu rozšíření;
- **evropská územní spolupráce v podobě přeshraničních a nadnárodních programů.** Tyto programy by se snažily řešit konkrétní problémy, které se vyskytují v procesu dosahování konkurenceschopné a trvale udržitelné ekonomiky v těch oblastech členských států, které jsou rozděleny státními hranicemi. Důraz by byl kladen na podporu výměn zkušeností a nejlepších postupů a přispíval by k ekonomické integraci na celém území Unie a k harmoničtějším a vyrovnanějším rozvoji.

S ohledem na výše uvedené informace podává tato tabulka finanční přehled k části 2:

POLOŽKY ZÁVAZKŮ	2006 (a)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1b. Soudržnost pro růst a	38 791	47 570	48 405	49 120	49 270	49 410	50 175	50 960

3. Trvale udržitelná správa a ochrana přírodních zdrojů: zemědělství, rybolov a životní prostředí

Nové členské státy (a připojí se ještě další) představují pro Evropskou unii 75 milionů dalších spotřebitelů a 4 miliony dalších zemědělců. Rozšíření znamená mnohem větší trh, větší hospodářskou soutěž a také výzvu spojenou s plněním vysokých norem pro kvalitu a bezpečnost produktů a ochranu životního prostředí. Dřívější rozhodnutí členských států nahradit své nákladné a částečně i protichůdné vnitrostátní politiky politikou společnou vymezenou Smlouvou bylo motivováno očekávanou přidanou hodnotou plynoucí ze zajištění volného oběhu zemědělských produktů a zamezení narušení hospodářské soutěže v rámci Evropského společenství, podpory stability dodávek a konkurenceschopnosti na vnitřních i zahraničních trzích.

Od té doby se tato politika vyvíjela, přičemž v úvahu byly brány další zájmy veřejnosti jako např. kvalita produkce, životní prostředí, dobré zacházení se zvířaty a život na venkově, který tvoří 80 % evropského území. Byla rovněž zohledněna potřeba podporovat zemědělce, kteří produkují a uchovávají veřejné statky co nejúčinnějším způsobem. V důsledku toho začala postupem času společná zemědělská politika skutečně vytvářet přidanou hodnotu za nižších nákladů, než kdyby členské státy pokračovaly v provádění svých zemědělských politik individuálně.

O zásadní reformě společné zemědělské politiky (SZP) bylo rozhodnuto loni v červnu. V současné době ji ještě doplňuje druhý balíček, po němž bude v polovině roku 2004 následovat návrh týkající se trhu s cukrem. Tím by měl být v daném sektoru zajištěn stabilní rámec až do roku 2013.

Reforma se zaměřuje na plnění cílů, kterými jsou konkurenceschopnost, solidarita a lepší zohledňování životního prostředí, a představuje důležitý krok v rozvojové strategii z Lisabonu a Göteborgu. Zahrnuje:

- podstatné zjednodušení opatření na podporu trhu a plateb přímých podpor, a to oddělením přímých podpor zemědělcům od produkce;
- další posílení rozvoje venkova převedením finančních prostředků z podpory trhu na rozvoj venkova tak, že budou sníženy platby přímých podpor větším zemědělským hospodářstvím (modulace). Budou tak propojeny dva pilíře SZP, které se navzájem doplňují při dosahování trvale udržitelného rozvoje zemědělské činnosti a zemědělských společenství;
- mechanismus finanční kázně v souladu s rozhodnutím Evropské rady o stanovení stropu v oblasti výdajů na podporu trhu a na přímé podpory v období od roku 2007 do roku 2013.

V rámci přispívání k plnění cílů trvale udržitelného rozvoje a po svém posílení se budoucí politika rozvoje venkova po roce 2006 bude zaměřovat na tři hlavní cíle:

- zvyšování konkurenceschopnosti zemědělského sektoru podporováním restrukturalizace (např. investiční podpory pro mladé zemědělce, informační a propagační opatření);
- zlepšování životního prostředí a krajiny podporováním obhospodařování půdy, včetně spolufinancování akcí pro rozvoj venkova spojených se sítí chráněných přírodních lokalit

Natura 2000 (např. ochrana životního prostředí v zemědělství, lesnictví a opatření pro nejméně příznivé oblasti);

- zlepšování kvality života na venkově a podpora diverzifikace ekonomických činností pomocí opatření zaměřených na sektor zemědělského hospodaření a jiné činitele v oblasti venkova (např. kvalitativní přeorientování výroby, jakost potravin, obnova vesnic).

Společná rybářská politika (SRP) je podmínkou pro rovné zacházení a rovné ekonomické možnosti pro rybáře a pobřežní regiony členských států. Neustále vzrůstá důležitost stanovení trvale udržitelného využívání živých vodních zdrojů a akvakultury v rámci trvale udržitelného rozvoje, přičemž je třeba rovnou měrou přihlídnout k environmentálním, hospodářským a sociálním otázkám.

Od ledna 2003 je nově reformovaná společná rybářská politika, která se více zaměřuje na trvale udržitelné využívání živých vodních zdrojů a akvakultury, založené na spolehlivých vědeckých stanoviscích a na preventivním přístupu k řízení rybolovu společně s akvakulturou, pevně začleněna do politiky Společenství týkající se trvale udržitelného rozvoje.

Dosažení politických cílů stanovených v Lisabonu a Göteborgu, konkrétně rozvoj evropské ekonomiky, která povede k růstu a zároveň k omezení negativních dopadů na životní prostředí, vyžaduje nepřetržitý závazek udržitelně využívat a spravovat zdroje a chránit životní prostředí. Politika týkající se životního prostředí je základním doplňkem jednotného trhu a zlepšuje kvalitu života. Evropští občané považují přístup k čistému životnímu prostředí stále více za své právo a očekávají od EU, že jim toto právo zaručí a že zajistí, aby členské státy prováděly politiku v oblasti životního prostředí správně. Mezi důležité činnosti v období 2006-2012 v rámci těchto priorit patří:

- provádění programu Společenství pro změnu klimatu, který zahrnuje řadu opatření, jejichž cílem je dosáhnout stanovených snížení emisí skleníkových plynů v ES zakotvených v Kjótském protokolu;
- provádění tématických strategií, které se věnují specifickým prioritám v oblasti životního prostředí, jako je např. půda, kvalita ovzduší, pesticidy, mořské prostředí, městské prostředí, trvale udržitelné využívání a správa zdrojů a recyklace odpadu;
- provádění akčního plánu pro environmentální technologie (Environmental Technology Action Plan - ETAP) k využití úplného potenciálu environmentálních technologií, snížení tlaku na přírodní zdroje a usilování o zvýšení kvality života evropských občanů, a to za současné stimulace konkurenceschopnosti a ekonomického růstu, dalšího prosazování vedoucí role EU ve vývoji a používání environmentálních technologií;
- rozvoj a realizace sítě lokalit Natura 2000 za účelem ochrany evropské biologické rozmanitosti a za účelem provádění akčního plánu pro zachování biologické rozmanitosti.

S ohledem na výše uvedené informace musí být dodrženy přijaté závazky a Evropská unie musí spravovat své přírodní zdroje tak, aby správa jejího životního prostředí probíhala podle evropského modelu růstu a soudržnosti.

S ohledem na výše uvedené informace podává tato tabulka finanční přehled k části 3:

POLOŽKY ZÁVAZKŮ	2006 (a)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013

2. Trvale udržitelná správa a ochrana přírodních zdrojů	56 015	57 180	57 900	58 115	57 980	57 850	57 825	57 805
---	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

B. Naplnění evropského občanství konkrétním obsahem

1. Prostor svobody, bezpečnosti a práva

Svoboda, bezpečnost a právo jsou základními hodnotami, které tvoří klíčové prvky evropského modelu společnosti.

V důsledku začlenění Charty základních práv do ústavní smlouvy bude mít Unie právní závazek zajišťovat, aby základní práva byla nejen dodržována, ale také aktivně prosazována.

V současnosti není pochyb o tom, že výzvy spojené s přistěhovalectvím, azylem a bojem proti trestné činnosti a terorismu již nelze adekvátně řešit pomocí opatření podnikaných pouze na úrovni členských států.

V této souvislosti je rozvoj zmíněné dimenze Evropské unie novou hranicí integrace: skutečný prostor svobody, bezpečnosti a práva je nepostradatelným stavebním kamenem Evropské unie, ústředním prvkem politického projektu rozšířené Unie.

Opatření na úrovni Unie zajišťují spravedlivé sdílení odpovědnosti, včetně sdílení finanční zátěže, a zvyšují povědomí o společných otázkách a hodnotách, čímž usnadňují vznik společných přístupů.

Rozšířením se dosud nebývalou měrou zvýší počet občanů, kteří chtějí využívat výhod života v prostoru svobody, bezpečnosti a práva, a v jeho důsledku rovněž vyvstanou specifické výzvy, např. co se týče bezpečnosti našich vnějších hranic.

(i) Vnější hranice/přistěhovalectví

- Unie musí své **vnější hranice** spravovat integrovaným způsobem, aby na legální přistěhovalectví reagovala koordinovaně a chránila před nelegálními přistěhovalci své vnější hranice, které po rozšíření budou dosahovat délky zhruba 6 000 kilometrů na pevnině a více než 85 000 kilometrů na moři.

Hlavním cílem v této oblasti je zřízení Evropské hraniční agentury, která by měla připravit cestu k vytvoření Evropského sboru pohraniční stráže disponující adekvátními prostředky, jenž by měl orgánům členských států pomáhat při vykonávání hraniční ostrahy a kontroly.

- EU bude i nadále čelit výzvě, jak zajistit respektování závazků mezinárodní ochrany v kontextu migračních toků a uchazečů o azyl. **Společná azylová politika** založená na spravedlivém sdílení odpovědnosti a finanční zátěže mezi členskými státy zaručí jednotné podmínky pro přijetí více než 400 000 osob, které v rozšířené Unii každoročně požádají o azyl, a zároveň odradí osoby s nepodloženými žádostmi o azyl.
- Potřeby trhu práce vyžadují, aby byla zavedena **společná politika v oblasti přistěhovalectví**, pomocí které by bylo možné efektivně řídit migrační toky. S ohledem na demografické změny přispějí migranti k ekonomickému růstu, konkurenceschopnosti a trvale udržitelnému rozvoji EU. Proto musí Unie v této oblasti politiky provádět opatření,

kteřá by podnítila a podpořila kroky členských států zaměřené na podporu integrace státních příslušníků třetích zemí, kteří v těchto členských státech žijí.

Úspěšná integrace migrantů je tedy záležitostí sociální soudržnosti i nezbytnou podmínkou hospodářské výkonnosti. V EU již žije celkem 14,3 milionů státních příslušníků třetích zemí, přičemž podle odhadů každoročně přibude 1,5 milionu osob.

Finanční intervence EU by se měla soustředit na doplňování a podporu kroků členských států a usilovat o koordinaci v oblasti, kde jde o otázky nadnárodní povahy:

Zapojení alespoň 5 % státních příslušníků třetích zemí žijících legálně v dané členské zemi (10 % prostřednictvím nepřímých dopadů) do programů a akcí jako např. přístup k službám, posilování vlastních schopností jednotlivců pro život ve společnosti, vytváření sítí a výměna nejlepších praxí mezi subjekty. Specifickým cílem v oblasti integrace by bylo i poskytování zvláštních integračních služeb 20 % nově přichozích státních příslušníků třetích zemí (orientační kurzy, jazykové kurzy).

Nezbytným doplňkem politiky podporující udržitelnou migraci by byl rozvoj společného nástroje pro navrácení státních příslušníků třetích zemí pobývajících v dané zemi nelegálně či osob nepravdělně migrujících do EU.

(ii) Právo/bezpečnost

- Zajišťování **bezpečnosti** prostřednictvím prevence trestné činnosti a terorismu a boje proti nim zůstane pro Unii i nadále klíčovou výzvou. Mezi priority bude patřit: opatření na rozvoj a posílení Europolu a Evropské policejní akademie s cílem upevnit spolupráci a výměnu mezi zúčastněnými profesionály a silnější zaměření na prevenci trestné činnosti, zejména na nové formy a prostředky závažné a organizované trestné činnosti, s cílem zajistit bezpečnost jako nezbytný předpoklad administrativní, správní a ekonomické udržitelnosti evropských společností. Příklady opatření na úrovni EU:
 - 10 % vyšších policejních úředníků by se mělo zúčastnit školení Evropské policejní akademie, nepřímo by tak na základě šíření školících modulů bylo dotčeno 60 % policejních úředníků v EU.
 - Objem výměn relevantních informací mezi orgány činnými v trestním řízení jednotlivých členských států a Europolem by se do roku 2013 měl zvýšit o 75 %.
- **Účinný prostor práva** je přirozeným doplňkem efektivní svobody pohybu, neboť poskytuje právní jistotu pro zajištění přeshraničních transakcí a řešení přeshraničních problémů právní povahy, včetně osobních a rodinných záležitostí. Jsou třeba opatření, která zaručí přístup k účinné spravedlnosti a úzkou soudní spolupráci, stejně jako společné přístupy k trestné činnosti, jež odepřou poskytování „útočiště“ pachatelům trestných činů.

Eurojust bude dále posilován, aby bylo možné upevnit koordinaci a spolupráci vyšetřovatelů a státních zástupců zabývajících se závažnou přeshraniční trestnou činností.

2. Přístup k základnímu zboží a službám

Evropané také předpokládají, že budou mít přístup ke zboží a službám veřejného zájmu do té míry, která odpovídá evropskému ekonomickému a sociálnímu modelu:

- Ochrana občanů před nejrůznějšími riziky, jako jsou např. přírodní katastrofy nebo krize dotýkající se zdraví nebo životního prostředí, je jednou z oblastí, kde může Unie poskytnout přidanou hodnotu v případech, kdy by samostatné kroky podniknuté členskými státy nemohly být adekvátní odpovědí na rizika, která mají nadnárodní dopady, nebo na krize, jejichž rozsah si žádá evropskou solidaritu:
 - Rozvoj této oblasti znamená posilování bezpečnostních norem s cílem dosáhnout ekologických energetických a dopravních systémů a také uplatňování environmentálních norem ve snaze zajistit, aby základní občanské vybavenosti (vzduch, voda, půda) neobsahovaly zdraví nebezpečné látky.
 - Občané očekávají, že je EU ochrání před rozsáhlými katastrofami. Ve střednědobém horizontu se bude od EU stále více vyžadovat, aby zlepšila svou kapacitu reagovat v případě katastrof, které převyšují kapacitu členských států, a aby maximalizovala účinnost zdrojů dostupných v celé EU.
 - Jako spotřebitelé jsou občané závislí na dodavatelích a na orgánech veřejné správy, jejichž úkolem je zajistit, aby nabízené zboží a služby byly bezpečné. Aby občané mohli při svých nákupech a způsobu života zsvěceně vybírat, jsou zapotřebí lepší informace a jasná sdělení. Unie musí, ve spolupráci s orgány členských států, usilovat o zajišťování bezpečnosti zboží. To je obzvláště důležité pro bezpečnost, jakost a výživovou hodnotu dodávek potravin v Unii, stejně jako záruky týkající se způsobu výroby potravin a přiměřenost informací, které jsou poskytovány občanům o potravinách, které si kupují nebo konzumují.
 - Ale zdraví také podněcuje tvorbu bohatství. Zlepšování zdraví vede k pokroku, umožňuje jednotlivcům delší, lepší a produktivnější život a je nezbytnou podmínkou ekonomické prosperity. Jako jednotlivci lidé očekávají, že obdrží směrodatné informace a rady ohledně svých základních voleb týkajících se zdraví. Unie může orgánům členských států poskytnout pomoc při podpoře jednotlivců, aby byli schopni sami zlepšovat své zdraví, a při zajišťování přeshraničního přístupu pacientů ke zdravotnickým službám. V moderním světě s frekventovanou, globální dopravou a obchodem se zdravotní krize rychle šíří přes hranice, a právě proto je potřeba společná akce EU.
- Občané kromě toho v evropském modelu společnosti očekávají, že budou mít přístup k **náležitě úrovni základních služeb obecného zájmu**, jako je např. zdraví a vzdělávání, dodávky energie, doprava, telekomunikace nebo poštovní služby. To může vyžadovat, aby členské státy prostřednictvím společného rámce dostaly záruky, které by jim pomohly činit rozhodnutí v příslušných politikách.

3. Realizace občanství v praxi: podpora evropské kultury a rozmanitosti

EU má před sebou nejdůležitější rozšíření ve své historii. Přistěhovalectví již zvýšilo kulturní rozmanitost Unie a demografické trendy ukazují, že tomu tak bude i nadále. Budoucí Unie se tedy bude vyznačovat značnou sociální a kulturní rozmanitostí. Nezbytným se stane vzájemné povědomí a porozumění mezi jejími občany. Evropští občané musí vědět a zažít, co mají společného.

Jako doplnění kroků členských států a jako podpora kulturní rozmanitosti v Unii o 25 a více členských státech a mnoha menšin je navržen rámec pro dialog a výměnu mezi občany členských států, který má napomáhat vzájemnému porozumění a sdílení evropské identity, a také pro opatření na podporu evropského občanství

Patří sem podpora evropské kulturní spolupráce, pomoc při překonávání překážek přeshraničních výměn a struktur v evropském audiovizuálním průmyslu a podpora výměn mládeže, dobrovolné

služby a neformálního učení, stejně jako výuky jazyků a školení pro pracovníky, kteří k výkonu svého povolání potřebují znalosti jazyků.

Dalšími příklady jsou:

- Překážky kulturní spolupráce na úrovni EU - např. prostřednictvím výpůjček uměleckých děl či mobilita umělců, zakládání sítí muzeí, oper nebo jiných kulturních institucí – vznikají kvůli fragmentaci, která existuje mezi členskými státy.
- Podobná situace existuje i v případě výpůjček evropských filmů a televizních pořadů: z důvodů jazykových, kulturních a sociálních zvláštností je evropský audiovizuální průmysl ještě do velké míry strukturován na bázi jednotlivých států a opírá se převážně o jejich trhy.

Stanoveny by mohly být tyto cíle:

podstatně zvýšit počet občanských iniciativ pro mezikulturní dialog a výměnu a počet projektů nadnárodní spolupráce, jež zahrnují 1 500 sítí mezi kulturními institucemi a každoročně se dotýkají milionů občanů;

zvýšit objem evropských filmů distribuovaných mimo zemi jejich původu ze současných 11 % na trhu na 20 % v roce 2013; do roku 2010 zdvojnásobit počet kin majících na programu evropské filmy a do roku 2013 v audiovizuální oblasti vyškolit 35 000 odborníků;

v programovém období realizovat 40 000 projektů dotýkajících se mladých lidí (např. výměny mládeže) a 5 000 projektů (školení, informace a výměna dobrých praktik) zaměřených na mladé pracovníky a zvýšit účast na evropské dobrovolné službě na 10 000 dobrovolníků ročně.

Výsledkem bude významný příspěvek k uskutečňování cíle EU dosáhnout jednoty v rozmanitosti.

S ohledem na výše uvedené informace podává tato tabulka finanční přehled k části 4:

POLOŽKY ZÁVAZKŮ	2006 (a)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
3. Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	1 381	1 630	2 015	2 330	2 645	2 970	3 295	3 620

C. EU jako globální partner

S více než 450 miliony obyvatel a čtvrtinou celkové světové produkce by Unie o 25 - a brzy již o 27 – členech měla mít značný vliv na dlouhodobá politická a ekonomická rozhodnutí určující prosperitu a stabilitu v Evropě a ve světě, což následně opět ovlivňuje prosperitu a bezpečnost Evropanů.

Avšak mezi ekonomickou vahou Unie a jejím politickým vlivem je rozdíl. Unie není státem, ale soudržné vnější vztahy mohou znamenat mnohem větší vliv, než jakého by mohly členské státy dosáhnout odděleně, ani na základě paralelních kroků.

Unie si vybudovala široké, i když neúplné, spektrum nástrojů vnějších vztahů v podobě společné obchodní politiky, spolupráce v rámci dvoustranných a mnohostranných dohod, rozvojové spolupráce, humanitární a finanční pomoci a také vnějších aspektů vnitřních politik (energie, životní prostředí, doprava, spravedlnost a vnitřní věci atd.).

Vnější činnost EU, včetně společné zahraniční a bezpečnostní politiky, společné obchodní politiky a spolupráce se třetími zeměmi, poskytuje rámec pro integraci veškerých nástrojů EU - přičemž je brána v úvahu jejich zvláštní institucionální a prováděcí povaha – a pro postupné zavádění společných akcí vycházejících ze společných postojů v širší sféře politických vztahů, včetně bezpečnosti.

S rozšíření obdrží EU ještě větší odpovědnosti, a to jako vedoucí regionální aktér i jako globální partner. Měla by proto posílit svou kapacitu na podporu lidských práv, demokracie a právního státu, stejně jako svou kapacitu soustřeďující se na potírání chudoby, jak ve svém okolí, tak i prostřednictvím mnohostranných i dvoustranných politik, jejichž cílem je hlavně dosažení trvale udržitelného rozvoje a politické stability. Těmito prostředky EU dosáhne skutečné soudržnosti svých domácích i zahraničních agend, a přispěje tak ke globální bezpečnosti a prosperitě.

1. EU a její politika sousedských vztahů

Role EU jako vedoucího regionálního subjektu je rozhodující nejen pro ni samou a její okolí, ale je i výchozím bodem jejího příspěvku k trvalé udržitelnosti a stabilitě ve světovém měřítku. Rozšířená Unie bude stavět na úspěšných prvcích předchozích rozšíření a své širší okolí bude stabilizovat a podporovat jeho rozvoj na základě úzké spolupráce a prostřednictvím úrovně integrace tak vysoké, jak jen to bude vhodné vzhledem k potřebám a možnostem kandidátských a předkandidátských zemí a jejich nejbližších sousedů. Liberalizace obchodu a investic, prosazování vhodného stupně legislativní konvergence, propojení dopravních, energetických a telekomunikačních sítí Unie se sítěmi těchto států podpoří jejich vlastní rozvojové strategie, které zůstávají klíčem k úspěchu. Posílená spolupráce v oblastech vzdělávání a odborné přípravy, která již je úspěchem politiky sousedských vztahů EU, bude pro podporu této integrace nezbytná. Společně schválené politiky týkající se přistěhovalců se budou na jedné straně opírat o vytváření pracovních míst v zemích, odkud přistěhovalci přicházejí, a na straně druhé o integraci legálních migrantů v rozšířené Unii. Jinak řečeno znamená tento kruh stability společný prostor, společenství „všeho kromě institucí“.

Klíčovými otázkami jsou pro EU při jednání s jejími sousedy environmentální a jaderná bezpečnost a zajištění dodávek energie. Nelegální přistěhovalci, organizovaná trestná činnost, nejrůznější nezákonné obchodování, terorismus a přenosné choroby jsou rovněž závažnými hrozbami, které vyžadují společný postup s těmito zeměmi. Rozšiřování čtyř svobod jednotného trhu do této oblasti a současné stupňování bezpečnosti vyžaduje vysoký stupeň spolupráce a integrace.

Kromě specifických zájmů, jež spojují ty členské státy, které se sousedy EU sdílejí hranice na severu a na jihu, má EU společný zájem na upevňování demokracie a právního státu a na důrazné podpoře reforem a integrace po celé oblasti, kterou tvoří EU s Ruskem a jeho sousedy, Balkán a Středomoří až po Perský záliv. Obrovskou výzvou je rozšiřování výhod

intenzivního a vyrovnaného obchodu s EU o 25 členech do celé této oblasti začleněním těchto zemí do prostoru založeného na společných hodnotách a do většího trhu, který je uspořádán pomocí propojených sítí a společných pravidel a norem. Zvětšující se rozdíly v příjmech a lišících se historických zkušenostech jsou příčinou značného předělu mezi EU a jejími sousedy, který musí být přemostěn společným dlouhodobým úsilím.

Partneři EU na východě a na jihu již dále nemohou odkládat politické a ekonomické reformy, na kterých závisí industrializace/reindustrializace a rozvoj služeb potřebných k vytvoření milionů pracovních míst, v jejichž důsledku dojde ke zvýšení životní úrovně a k vyřešení frustrací mladých lidí. S ohledem na kodaňská kritéria jsou podmínky pro spolupráci s EU a její pomoc a také loajalita, kterou členské státy EU prokazují v dvoustranných jednáních s těmito zeměmi, důležité pro uvedení věcí do pohybu tím správným směrem.

Ve svém okolí a i mimo něj se však EU nemůže soustředit pouze na ekonomickou a politickou sféru; čím dál více je třeba, aby byla schopna zajistit stabilitu, zabránit konfliktům a zvládat krize na svém vlastním prahu, a pokud to bude nutné, tak i pod mandátem OSN.

2. EU jako partner trvale udržitelného rozvoje

V této fázi integrace je hlavním přínosem, jaký EU může učinit ke světové bezpečnosti učinit, aktivní usilování o trvale udržitelný rozvoj prostřednictvím globálního vládnutí a svých dvoustranných vztahů.

Jako hráč na poli globální ekonomiky může EU učinit globální vládnutí účinnějším tím, že bude pomocí kombinace mezinárodní spolupráce a dobrých domácích politik šířit trvale udržitelný rozvoj po celé planetě. Spolupráce s rozvojovými zeměmi se soustředí na vymýcení chudoby a - v souladu se závazky přijatými na mnohostranné úrovni - bude EU moci a dokonce muset více a soudržněji přispět k pokroku na cestě k dosažení Rozvojových cílů milénia stanovených v roce 2000 Valným shromážděním OSN. Vhodný rámec poskytne společná rozvojová politika zaměřující se na boj s chudobou.

Rozšířená EU, jež je již dnes vedoucí obchodní velmocí, největším světovým dárcem pomoci a aktivním partnerem ve vyjednávání vícestranných norem, převezme ještě významnější roli a její vliv bude dále posílen ve třech pilířích systému řízení ekonomiky - v obchodu, financích a při vytváření norem - pokud ovšem zajistí, aby navenek všude vystupovala s jedním jediným zastoupením.

Prosazováním společných postojů přijatých kvalifikovanou většinou se zajistí jednotné udání směru v mnohostranných vyjednáváních a do systému vládnutí to vnese soudržnost.

Ale soudržnost rozšířené Evropy a konsistence jejích kroků podnikaných v záležitostech globální ekonomiky se nakonec bude opírat o silný konsensus uvnitř EU ohledně evropského modelu rozvoje, slučitelného s otevřenými a konkurenceschopnými trhy.

Pákový efekt finanční pomoci EU a obchodních dvoustranných preferencí by byl značně zvýšen, kdyby v orgánech mnohostranného řízení ekonomiky, jako je např. Světová banka, MMF a OSN, byla EU zastoupena jednotně jako celek. Podstatně by tím vzrostla hodnota každého eura vynaloženého v tomto kontextu.

3. EU jako globální hráč

Unie by měla svou roli v rámci globálního politického řízení hrát s co největším úsilím, aby podpořila účinnost mnohostrannosti. Měla by také přispět ke strategické bezpečnosti

v souladu s ustanoveními Evropské bezpečnostní strategie schválené Evropskou radou v prosinci 2003. Ta se týká ochrany před hrozbami, zajištění bezpečnosti v civilní oblasti a ochrany obyvatel v Evropě i mimo ní.

Strategická bezpečnost: tváří v tvář zásadním hrozbám - jako je terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, selhávající státy, vnitřní i regionální konflikty – musí být EU na svém území aktivní, a to na úrovni mezinárodního uspořádání a na úrovni přední linie za svými hranicemi (např. prostřednictvím operací řízení krizí). Tyto operace vyžadují vhodnou kombinaci civilních a vojenských prostředků.

Bezpečnost v civilní oblasti: v dnešním světě, pro nějž je charakteristická otevřenost a nestabilita, je civilní obyvatelstvo ve zvýšené míře vystaveno rizikům, jako jsou konflikty, přírodní katastrofy a pandemie. EU jako kontinent bez hranic je následky těchto rizik a hrozeb obzvláště ohrožena. V souladu se svou rolí vedoucího partnera v prosazování trvale udržitelného rozvoje, humánních hodnot a globálního vládnutí musí Unie také podnikat příslušné zahraniční kroky a účinně podporovat mezinárodní úsilí, které se dotýká nejen fyzické bezpečnosti civilního obyvatelstva a jeho potenciálu pro vývoj, ale i celkové bezpečnosti a stability.

Aby kapacita EU byla v tomto ohledu zvýšena, je třeba vyvinout další úsilí k rozšíření dostupných zdrojů a účinněji je propojit. Pro posílení vojenských možností je třeba, aby vzrostl výzkum v oblasti bezpečnosti a bylo posíleno civilní krizové řízení, diplomatické a zpravodajské možnosti.

Přidaná hodnota pomoci EU

Poměrnou výhodu přístupu EU v oblasti řízení zahraničních krizí dobře ukazují příklady západního Balkánu, Afghánistánu a Východního Timoru.

Na západním Balkáně přispěla pomoc EU k položení základů politiky sousedských vztahů, tj. stabilizačního a asociačního procesu. Díky objemu prostředků poskytnutých tomuto regionu a povaze pomoci, směřované převážně na opatření k demokratické stabilizaci (návrat uprchlíků, budování institucí, lidská práva a právní stát), dosáhla EU takového účinku, který by byl jen stěží srovnatelný s tím, kterého mohla dosáhnout případná kombinovaná akce v rámci dvoustranných programů jednotlivých členských států.

Pomoc Společenství Afghánistánu dokazuje úroveň soudržnosti, jaké by nebylo možné dosáhnout ani pomocí optimální koordinace programů jednotlivých členských států. V roce 2001 na sebe Společenství vzalo jeden významný pětiletý závazek. Podmínky tohoto dlouhodobého závazku byly obsáhle vymezeny v příslušném strategickém dokumentu o zemi a roční přezkoumání poskytuje flexibilitu pro úpravy pomoci podle konkrétní situace na místě.

Úsilí Společenství ve Východním Timoru konkrétně přispělo k tomu, že tato země překonala několik prvních nesnadných let své nezávislosti.

4. Kombinace politik

Směřování ke společné politice spolupráce a pomoci také vyžaduje lepší **kombinaci politik**, aby bylo možné zlepšit soudržnost ve dvoustranných vztazích nebo v rámci mezinárodních institucí, přičemž by pro každou partnerskou zemi, region nebo instituci měla být podle našich

priorit, potřeb partnerů nebo globálních výzev navržena vhodná kombinace politik a převedena do nejučinnější kombinace nástrojů.

Pro sousední země se kombinace politik bude soustřeďovat zejména na sdílení stability a prosperity a v úvahu bude brán i významný dopad vnitřních politik EU. Co se týče ostatních zemí, bude kombinace politik kromě jiného záviset na vyhodnocení zájmu Unie a našich partnerů a také geopolitické situace.

Ustavení jednoho rámce pro politiky a jednotného programování pro každou partnerskou zemi a oblast každé politiky, které povede k jejich koordinovanému a spolufinancovanému provádění, by mělo připravit cestu pro účinná doplňující se opatření Unie a členských států: příslušný rámec by zde poskytla společná rozvojová politika.

S ohledem na výše uvedené informace podává tato tabulka finanční přehled k části 5:

POLOŽKY ZÁVAZKŮ	2006 (a)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
4. EU jako globální partner	11 232	11 400	12 175	12 945	13 720	14 495	15 115	15 740

II. PŘÍRAZENÍ ZDROJŮ K CÍLŮM

Řádné finanční plánování znamená přiřazovat zdroje k příslušným potřebám. Jelikož jsou finanční zdroje omezené, jde v případě finančních rozhodnutí hlavně o provádění voleb a stanovování priorit.

Cílem tohoto sdělení je vysvětlit, jak je možné cíle Unie realizovat. Rozpracovává politický projekt založený na klíčovém konceptu trvale udržitelného rozvoje: péče o přírodní zdroje Unie, budování konkurenceschopnosti a solidarity, zvyšování bezpečnosti a prosperity Evropanů po celé Unii.

Proměnění našich priorit v činy a prohlášení ve skutky vyžaduje opatření na úrovni jak členských států, tak i Unie. Nikdo z nich nemá sám vybavení na to, aby mohl vše řešit sám. Ale pokud má přispět Unie, musí na to mít odpovídající rozpočet.

V době, kdy jsou veřejné finance v členských státech vystaveny velkému tlaku, se po Unii plným právem žádá, aby v oblasti svého financování postupovala přísně a umírněně. Byla by to však mylná představa věřit, že omezení výdajů na úrovni EU zajistí úspory, neboť každé euro vydané z rozpočtu Unie může na úrovni členských států vést k zisku několika eur, jak již prokázala politika soudržnosti (viz část A.2).

Vývoj rozpočtu Společenství v minulých letech ukazuje, že Unie své výdaje drží na uzdě. Ale propast mezi požadavky na ni kladenými a zdroji, které má k dispozici, se příliš zvětšila. Uložit Unii soubor úkolů a pak jí odeprít nutné zdroje by znamenalo odsoudit ji k oprávněné kritice za strany občanů, kteří by byli zklamáni ve svých oprávněných očekáváních.

1. Odkaz stávajících závazků

V roce 2006 dosáhne strop položek závazků stávajícího finančního výhledu Unie o 25 členech 1,11 % hrubého národního důchodu (HND) Unie. Závazky v rámci 9. evropského rozvojového fondu by tuto hodnotu navýšily v průměru o dalších 0,03 % HND.

Vývoj výdajů pro období 2007-2013 je již částečně vymezen některými rozhodnutími a danými předpoklady období:

- Evropská rada schválila výdaje související s trhem a přímými platbami pro zemědělství až do roku 2013.

- Politiky soudržnosti v deseti nových členských státech, jejichž prosperita je na značně nižší úrovni než EU-15, budou vyžadovat zvýšení výdajů.
- Přistoupení dalších dvou nových členských států, které jsou převážně zemědělskými státy a mají podstatně nižší příjem v přepočtu na obyvatele, povede nevyhnutelně k dalším požadavkům na výdaje na základě *acquis*.
- Mnohé politiky EU - jako např. vnitřní trh, politika hospodářské soutěže, cla, statistika, doprava, jaderná bezpečnost, audiovizuální oblast, mládež, kultura a informační politika – mají na zdroje dopad, který plyne přímo ze Smluv a právních předpisů EU.

Mělo by také být vzato v úvahu, že další významnou změnou by mohlo být začlenění ERF do souhrnného rozpočtu Společenství s cílem posílit soudržnost a účinnost rozvojové politiky Unie.

Tyto závazky není možné ignorovat. Nemůžeme ani přehlížet naléhavou potřebu finanční podpory nutné pro to, aby se zvýšila konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost, aby byl vytvořen prostor občanství, svobody, bezpečnosti a práva nebo aby se EU stala účinným globálním partnerem.

Strop ve výši zhruba 1 % HND by nemohl splnit závazky Evropské rady týkající se zemědělských plateb, narušil by zavádění politiky soudržnosti v deseti nových členských státech a ohrozil by stávající úroveň v oblasti jiných politik, nemluvě o realizaci nových priorit. Podle takového scénáře by EU musela:

- omezit své úsilí v oblasti zahraniční pomoci,
- omezit podporu rozvoje venkova, který je jedním z klíčových cílů reformy SZP,
- nesplnit své mezinárodní závazky a sliby,
- drasticky snížit podporu soudržnosti ve stávajících členských státech, a to navzdory závažným problémům spočívajícím v zaostávání ve vývoji, nezaměstnanosti a sociálním vyloučení,
- odstoupit od již přijatých závazků, své nové politiky sousedských vztahů nebo od úkolů v oblasti spravedlnosti a bezpečnosti a také ohrozit další rozšíření.

Nebo by bylo třeba snižovat výdaje ve všech oblastech a znovu otevřít stávající dohody, včetně výši částek schválených na bruselském zasedání Evropské rady v říjnu 2002, což se týká zejména přeorientování SZP na rozvoj venkova.

Stručně řešeno, byl by tím vyslán signál, že Unie od těchto úkolů upustila.

2. Nové finanční požadavky

Význam shora definovaných výzev by vyžadoval, aby byly zvýšeny možnosti financování na úrovni EU. Ale pokud budou zachovány stávající stropy, mohou být upraveny na základě kombinace přesunů, jejichž cílem bude vyrovnávání výdajů na jednotlivé priority, pečlivé kalkulace nákladů a pouze omezených navyšování stávajícího objemu rozpočtu. K pokrytí potřeb Unie je možné sestavit důvěryhodný plán v rámci stávajících pravidel rozpočtové kázně se stropem vlastních zdrojů ve výši 1,24 % HND.

Pomocí tohoto rámce by bylo možné:

- úplně zapojit nové členské státy do oblastí zemědělství, rybolovu a řízení jiných environmentálních zdrojů a provádění reformy SZP a SRP;
- povzbudit konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost v oblastech výzkumu, vzdělávání a odborné přípravy a sítě EU;
- zajistit zdroje nutné ke splnění závazků o solidaritě a dále se soustředit na růst a zaměstnanost po rozšíření;
- podnikat nové kroky týkající se prostoru občanství, svobody, bezpečnosti a práva;
- učinit z EU účinného souseda a silnějšího globálního partnera, čímž by se podpořilo dosahování Rozvojových cílů milénia.

Výsledkem by bylo dodržení stropu ve výši 1,24 % HND. Zároveň by nové vyvážení počtu umožnilo do něj zahrnout i nové priority. Značná část zdrojů EU by se zaměřila na cíle, jako je konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost (16 %) a Evropa jako globální partner (7 %).

Mez výše převodu finančních prostředků na politiku soudržnosti zůstane i nadále na 4 %, přičemž v ní již budou zahrnuty částky převáděné na rozvoj venkova a nástroje rybolovu.

Evropský rozvojový fond by byl začleněn do rozpočtu EU. V současné době ho tvoří 0,03 % HND.

Aby bylo využívání výdajů co nejoptimálnější a aby byly vyvinuty účinné prováděcí mechanismy, byly by zdroje do rozpočtu jako obvykle přiváděny postupně v průběhu celého období.¹

Tato hranice je kompromisem mezi potřebami a stabilitou rozpočtu. Nepostačuje na řádné uspokojování potřeb, na které se opakovaně poukazuje, ani na uvedení Unie do stavu, ve kterém by byla schopna přispívat k plnění těchto potřeb. Plánuje se zvýšení objemu veřejných investic do výzkumu v členských státech do roku 2010 až na 0,88 % HDP, těsně pod plánovanou hranicí 1 % podílu veřejných výdajů, jenž je plánován na 3 %. Rozdíl 0,12 %, který bude hradit Unie, je v současném scénáři zahrnut jen částečně. Podobně by se EU mohla více podílet na částce 600 miliard eur nutných k výstavbě transevropských sítí nebo rozšířit programy vzdělávací mobility na širší skupinu studentů a akademiků. Unie by rovněž mohla převzít část závazků členských států přijatých v Monterrey. Dále by mohly být přiděleny i řádově 3 miliardy eur na výzkum v oblasti bezpečnosti. Ve všech těchto oblastech by opatření na úrovni Unie mohla nabídnout skutečný přínos a snížit zatížení rozpočtů členských států: alternativní rámec ve výši 1,30 % by Unii umožnil lépe reagovat na potřeby a stále ještě se chovat skromně.

Následující tabulka objasňuje výše popsaný rámec.

¹ Položky závazků by v průměru činily 1,22 % po celé období. Platby by v průměru činily 1,14 % (včetně ERF).

PŘEHLED NOVÉHO FINANČNÍHO VÝHLEDU PRO OBDOBÍ 2007-2013

V milionech eur při cenách roku 2004

POLOŽKY ZÁVAZKŮ	2006 (a)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Trvale udržitelný rozvoj	47.582	59.675	62.795	65.800	68.235	70.660	73.715	76.785
1a. Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	8.791	12.105	14.390	16.680	18.965	21.250	23.540	25.825
1b. Soudržnost pro růst a zaměstnanost (b)	38.791	47.570	48.405	49.120	49.270	49.410	50.175	50.960
2. Trvale udržitelná správa a ochrana přírodních zdrojů	56.015	57.180	57.900	58.115	57.980	57.850	57.825	57.805
v jejím rámci: Zemědělství - výdaje související s trhem a přímé platby	43.735	43.500	43.673	43.354	43.034	42.714	42.506	42.293
3. Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	1.381	1.630	2.015	2.330	2.645	2.970	3.295	3.620
4. EU jako globální partner (c)	11.232	11.400	12.175	12.945	13.720	14.495	15.115	15.740
5. Administrativa (d)	3.436	3.675	3.815	3.950	4.090	4.225	4.365	4.500
Vyrovňovací platby	1.041							
Souhrn položek závazků	120.688	133.560	138.700	143.140	146.670	150.200	154.315	158.450
Souhrn položek plateb (b)(c)	114.740	124.600	136.500	127.700	126.000	132.400	138.400	143.100
Položky plateb v % HND	1,09%	1,15%	1,23%	1,12%	1,08%	1,11%	1,14%	1,15%
Marže pro nepředvídané výdaje	0,15%	0,09%	0,01%	0,12%	0,16%	0,13%	0,10%	0,09%
Strop vlastních zdrojů v % HND	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%
Průměr								
								1,14%
								0,10%
								1,24%

(a) Výdaje pro rok 2006 byly v rámci stávajícího finančního výhledu pro orientaci a usnadnění porovnání rozčleněny v souladu s novou klasifikací.

(b) Včetně výdajů pro Fond solidarity (v roce 2004 jde o 1 miliardu eur při současných cenách) od roku 2006. Odpovídající platby jsou však započítány až od roku 2007.

(c) K zacielení ERF- do rozpočtu EU má dojít v roce 2008. Závazky pro rok 2006 a 2007 jsou uvedeny pouze pro účely srovnání. V údajích o platbách nejsou vzaty v úvahu platby závazku před rokem 2008.

(d) Včetně administrativních výdajů orgánů a institucí kromě Evropské komise, důchodů a evropských škol. Administrativní výdaje Komise jsou začleněny do prvních čtyř položek výdajů.

III. ZAJIŠTĚNÍ DOSAŽENÍ CÍLŮ: NÁSTROJE A SPRÁVA

Úspěch politik závisí na účinnosti nástrojů, jimiž jsou prováděny, a v širším slova smyslu na vhodném systému ekonomické správy. Takový systém se vyznačuje přiměřeným rozdělením úkolů mezi Unii a členskými státy, dostatečným zaměřením na sdílené cíle a jejich soudržnost, konsenzem a partnerstvím mezi zainteresovanými stranami. Jeho součástí je i přezkum zaměřený na zlepšování soudržnosti a jednoduchosti prováděcích nástrojů.

Pro tento účel je třeba uplatňovat tyto zásady:

- **soustředění zdrojů Společenství** na několik hlavních iniciativ: zvýšená finanční transparentnost, prostor pro zlepšení kvality a účinnosti výdajů, možnost lepšího vyhodnocování přidané hodnoty Společenství;
- **soudržnost různých strategických cílů a nástrojů;**
- **partnerství** všech zúčastněných stran, především Unie a dotyčných členských států.

Pro dosažení maximálního výkonu nestačí jen posílit spolupráci a partnerství, je také nutné vytvořit **zjednodušené nástroje, které nahradí stávající** množství složitých politických a rozhodovacích nástrojů, a to od těch užívaných na místní úrovni až po nástroje užívané na úrovni členských států a EU.

Je tedy zřejmé, že dvěma hlavními předpoklady jsou:

- plán a
- zjednodušení nástrojů pro řízení výdajů.

A. Plán

Plán by měl zahrnovat cíle, nástroje i ukazatele, měl by obsahovat přísný časový rozvrh umožňující vyhodnocovat plnění dohodnutých kritérií a měl by směřovat ke konečnému cíli trvale udržitelného rozvoje založeného na harmonické interakci mezi růstem, soudržností a životním prostředím.

Jak bylo vysvětleno výše, **strategické cíle** (např. zvýšení úsilí, které Evropa vynakládá v oblasti výzkumu a technologického vývoje) se formulují pomocí **konkrétních cílů** (např. zřízení grantového režimu pro konkrétní výzkumné týmy), případně se dále rozvíjejí pomocí podrobně zaměřených **akcí** (např. zvláštní projekty v oblasti nanotechnologie).

Pro zajištění pozitivních výsledků by mělo být vymezování prováděcích **nástrojů** (legislativy, koordinace, výdajů) spojeno se stanovením **ukazatelů pokroku** a dostatečných **pobídek**.

Je například jasné, že dosahování strategických cílů trvale udržitelného rozvoje, které byly stanoveny v průběhu lisabonského procesu, vyžaduje činnost na úrovni členských států i Unie.

Plán by proto měl být společným programem, který by zahrnoval akce a financování na úrovni členských států i na úrovni Unie. Ve spolupráci s členskými státy by měl být zahájen proces doplňování navrhovaných priorit a cílů s podrobným plánem a harmonogramem akcí, které by se týkaly využití politických nástrojů, a s mechanismem pro účinné sledování fáze provádění. Navrhovaný proces by měl být schopen zaručit, že všechny zúčastněné strany budou plně usilovat o dosažení dohodnutých cílů. Měl by být základem pro přípravu přezkumu Lisabonské strategie v polovině období jejího provádění.

Dosažené výsledky Unie a jejích členských států se v současné době každoročně hodnotí v rámci cyklu jarního zasedání Evropské rady. Aby Evropská rada mohla stanovit další vývoj, Komise již shrnula své příspěvky ze všech odvětví do jednoho dokumentu (souhrnné Jarní zprávy) a zjednodušila proces vedoucí ke stanovení obecných směrů hospodářské politiky a směrů zaměstnanosti.

Kvalita a účinnost této činnosti by mohla být dále zlepšena:

- vymezením lepší a viditelnější interakce mezi akcemi a rozpočtovými prostředky použitými na úrovni členských států i Unie,
- vyhodnocením:
 - příspěvků rozpočtů členských států a EU k dosažení politických cílů a doporučení stanovených v obecných směrech hospodářské politiky, směrech zaměstnanosti a v Lisabonské strategii celkově,
 - výsledků činnosti prováděné na úrovni Unie s cílem aktivovat/orientovat využití Fondu přizpůsobení růstu (viz část IV.C níže). To by Unii umožnilo přizpůsobit priority/reagovat na nové potřeby a podpořit je rozpočtovými zdroji.

Tento přístup také konkrétním způsobem přispěje k systému ekonomické správy Unie, protože plně zohlední dopady činností nutných pro dosažení sdílených cílů. Umožní také lépe provázat politiku soudržnosti s obecnými směry hospodářské politiky a směry zaměstnanosti, čímž ji lépe začlení do evropské agendy pro trvale udržitelný růst.

B. Zjednodušení nástrojů s cílem zkvalitnit provádění

Nástroje, které může Unie použít při dosahování svých politických cílů, zahrnují regulaci, koordinaci a rozpočtovou podporu. Relativní podíl výdajů Unie a členských států není v každé politické oblasti stejný. Může představovat velkou většinu finančních prostředků poskytnutých určitému sektoru (např. zemědělství) nebo významnou část zdrojů přidělených na dosažení konkrétního cíle (např. soudržnosti v zaostávajících regionech). V jiných oblastech jsou výdaje Evropské unie obvykle nižší než výdaje členských států: v takových případech Unie spíše motivuje celkový proces.

Vzhledem k tomu, že u jiných nástrojů na podporu dané politiky mají výdaje jinou úlohu, je možné uvažovat o různých uspořádáních mechanismů pro výběr financovaných akcí, přidělování zdrojů, rozpočtové nástroje a řízení projektů.

Přesto se při navrhování a provádění výdajových plánů Unie ve všech odvětvích přihlíží k následujícím třem bodům:

- při výběru rozpočtového nástroje musí být dodržena kritéria jednoduchosti a soudržnosti. Je nutné v co největší možné míře zjednodušit rozpočtovou strukturu, vyhnout se duplikaci nástrojů a poskytnout příjemcům i partnerským řídicím orgánům jedno kontaktní místo (kde

získají vše, co potřebují);

- Komise si sice zachová svou politickou povinnost vymezovat strategické cíle a rámce výdajových plánů, omezí však počet případů, v nichž bude nadále nést přímou odpovědnost za jejich provádění a řízení;
- je nutné zachovat přiměřený poměr mezi výší zdrojů a administrativní zátěží, která je spojená s jejich využíváním.

Z těchto důvodů bude Komise používat následující zásady:

- **Jeden nástroj pro jednu politickou oblast, jeden fond pro jeden program.** Nástroje financování EU budou co nejvíce konsolidovány a racionalizovány, aby **každá politická oblast** nesoucí odpovědnost za provozní výdaje měla **jednotný nástroj financování**, který by se vztahoval k celé škále její činnosti. Malé rozpočtové linie budou konsolidovány do sekcí jednotného nástroje financování i v případech, kdy nástroj potřebuje více než jeden právní základ.
- **Komise bude uvažovat o alternativách přímého interního řízení.** Jednotlivých případů bude provedeno podrobné vyhodnocení účinnosti politiky i nákladů a určí se, jaké akce by měly být a) řízeny přímo tradičními útvary administrativního jádra; b) řízeny prostřednictvím úřadů nebo výkonných agentur², které by podléhaly Komisi; c) svěřeny „klasickým“ agenturám na úrovni EU, které jsou na Komisi funkčně nezávislé, nebo d) řízeny decentralizovaně ve spolupráci s členskými státy a/nebo regiony.

Komise vymezila celkový přístup k administrativní správě, který umožní zjednodušit a vybrat nejvhodnější a z hlediska nákladů nejvýhodnější prováděcí mechanismy. Plné uplatňování tohoto přístupu, které je shrnuto v příloze 1, může přinést řadu výhod, pokud jde o lepší výsledky a vyšší účinnost, i soudržnější přístup k úspěšnému plnění úkolů výkonné povahy.

V následujících měsících Komise na základě výše uvedených zásad předloží podrobné návrhy na zjednodušení. Již nyní je možné poskytnout příklady vnitřních a vnějších politik:

(i) Vnitřní politiky

- Další generace programů politiky soudržnosti by měla být organizována takovým způsobem, aby byl každý jednotlivý program financován jedním fondem, EFRR nebo ESF. V členských státech, na něž se vztahuje Fond soudržnosti, by bylo možné dosáhnout zjednodušení a návaznosti programováním intervencí ve stejném rámci jako ty, které jsou podporovány ze strany EFRR.
- Všechna opatření na rozvoj venkova budou pro všechny regiony (včetně méně rozvinutých členských států a regionů) seskupena do jednoho systému financování, programování, finančního řízení a kontroly se stejným stupněm koncentrace, který nyní existuje v případě regionů, na něž se vztahují programy konvergence.

² Nařízení Rady (ES) č. 58/2003 ze dne 19. prosince 2002, Úř. věst. L 11, 16. 1. 2003, s. 1.

- Nový finanční nástroj pro životní prostředí by nahradil současné programy financování životního prostředí.

(ii) V oblasti vnějších vztahů bude navržen zjednodušený systém založený na 6 nástrojích, který nahradí více než stovku stávajících nástrojů.

Dva nové nástroje (které by mohly být v pozdější fázi sloučeny) se budou zabývat dvěma základními tématy: jeden z nich se bude věnovat ekonomické spolupráci a rozvoji, druhý míru a bezpečnosti. Tím by se měla nahradit existující škála geograficky a tematicky zaměřených nástrojů a Evropský rozvojový fond by měl být začleněn do rozpočtu EU.

- Měl by být zachován zvláštní nástroj pro humanitární pomoc.
- Bude zaveden nový (sjednocený) předvstupní nástroj, který nahradí PHARE, ISPA a SAPARD³.
- Je třeba vytvořit nový samostatný nástroj politiky dobrého sousedství pro přeshraniční spolupráci rozšířené Evropské unie a sousedních zemí.
- Makrofinanční podpora by se neměla měnit.

Vytvoření nového nástroje pro politiku sousedských vztahů

Je v zájmu celé EU, aby zabránila vytváření nových dělicích čar na svých vnějších hranicích a kolem nich a podporovala stabilitu a prosperitu uvnitř i mimo svých hranic. K dosažení tohoto ambiciózního cíle je nezbytné společné a sjednocené úsilí celé EU. Členské státy nejsou tak dobře vybaveny k tomu, aby tuto otázku řešily individuálně. Nový nástroj pro politiku sousedství navržený Komisí se zaměří zejména na podporu trvale udržitelného ekonomického a sociálního rozvoje v pohraničních regionech, zajišťování hladkého fungování a bezpečného řízení budoucích vnějších hranic, řešení problémů, které jsou společné pro EU i její sousedy, jako například životní prostředí, veřejné zdraví nebo prevence a potírání organizované trestné činnosti, a na spolupráci mezi občany členských států EU a jejich sousedy.

Přeshraniční složka nového nástroje pro politiku sousedských vztahů by byla uplatňována co nejjednodušším způsobem pomocí jediného právního nástroje na základě zásad stávajících přeshraničních programů EU – partnerství, víceletého programování a spolufinancování.

IV. NOVÝ FINANČNÍ RÁMEC (2007-2013)

A. Pokrytí přiměřeně dlouhého období

Období, na které se bude vztahovat nový finanční rámec, musí být dostatečně dlouhé, aby v rámci rozumných rozpočtových limitů bylo možné zaručit soudržné pokrytí celého postupného zavádění reformovaných politik Společenství a úspěšné začlenění dvanácti nových členských států.

³ V této souvislosti budou zohledněny požadavky politik Společenství, které musí provést přistupující země.

Komise má stejně jako Evropský parlament pětileté funkční období. Budoucí finanční rámce by proto měly být lépe sladěny s tímto institucionálním cyklem. Každá Komise by se podílela na dokončení finančního rámce, jehož část by poté musela realizovat. Na základě této zkušenosti by nesla odpovědnost i za vytvoření určitého základu pro následující finanční rámec. Parlament by v rámci jím schváleného finančního rámce povoloval a kontroloval provádění ročních rozpočtů.

Komise však na období od roku 2007 do roku 2013 přechodně navrhuje sedmileté období, než bude zaveden normální pětiletý cyklus. To by bylo nutné z toho důvodu, že byl vývoj tržních výdajů a přímých plateb do zemědělství (EU-25) stanoven do roku 2013 a nynější provádění strukturálních fondů a realizace úprav na straně všech orgánů bude ještě nějaký čas trvat.

B. Klasifikace a vývoj výdajů

Současná klasifikace výdajů ve finančním výhledu je do velké míry dědictvím po prvním stanoveném finančním výhledu a po těch, které následovaly. Nynější finanční výhled je rozdělen do 8 okruhů výdajů, vezmou-li se však v úvahu i podokruhy, je jich celkem 11. Limitováním zdrojů v případě mnoha okruhů a podokruhů se systém stává nepružným a brání to i přizpůsobování a efektivnějšímu využití zdrojů k dosažení politických cílů Unie.

Cíl dosáhnout rozpočtové kázně (ač je jistě legitimní) zastihuje hlavní cíl, tj. mít prostředky rozpočtu k dispozici ve službách politického/ekonomického cíle.

Menší počet okruhů rozpočtu nejenže lépe reflektuje širší politické cíle, ale poskytuje i potřebný prostor pro případný vývoj, který nelze vždy předvídat s desetiletým předstihem. Pro nový finanční rámec Komise navrhuje pět hlavních okruhů výdajů:

(1) První okruh je zaměřen na podporu konkurenceschopnosti a na soudržnost trvale udržitelného růstu a zahrnuje dva podokruhy:

1a. *Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost.* Tento podokruh zahrnuje: výdaje na výzkum a inovace; vzdělávání a odborná příprava; bezpečnost a environmentální udržitelnost sítí EU; podporu integrovaného jednotného trhu a doprovodných politik a provádění programu sociální politiky.

1b. *Soudržnost pro růst a zaměstnanost.* Tento podokruh obsahuje výdaje na podporu lepší konvergence nejméně rozvinutých členských států a regionů, na doplnění strategie EU ohledně trvale udržitelného rozvoje mimo méně prosperující regiony a na podporu spolupráce mezi regiony.

(2) *Trvale udržitelná správa a ochrana přírodních zdrojů.* Vedle výdajů týkajících se společné zemědělské a společné rybářské politiky⁴ budou pokryty také výdaje týkající se životního prostředí.

(3) *Občanství, svoboda, bezpečnost a právo* včetně činností v oblastech svobody, spravedlnosti a vnitřních věcí, a dále v oblasti občanství⁵.

⁴ Záruční sekce fondu EZOZF a fond FNOR, jež nyní spadají do strukturálních fondů, jsou přesunuty do tohoto okruhu. Příslušné částky však budou nadále zahrnuty do výpočtu 4% hranice pro strukturální fondy a Fond soudržnosti pro nové členské státy.

- (4) *Evropská unie jako globální partner*⁶.
- (5) Administrativní výdaje Komise budou sloučeny s provozními výdaji, v souladu se zásadou řízení založeného na konkrétní činnosti, která tvoří základ i pro stanovení ročního rozpočtu, a je proto zahrnuta do položek přidělovaných každému ze čtyř předchozích okruhů. Zbylý okruh *Administrativa* bude dále zahrnovat výdaje na jiné orgány než je Komise, na důchody a na evropské školy.

V zájmu soudržnosti a transparentnosti by měl být Fond solidarity začleněn do finančního rámce. Společně s přidruženými zdroji proto bude začleněn do okruhu „soudržnost“ (1b). Stejně jako v případě pomoci při mimořádných událostech a rezerv na záruky za úvěry, jež by měly být začleněny do okruhu *Evropská unie jako globální partner*, nebude nová klasifikace předem stanovovat příslušné rozpočtové procesy nebo zvláštní metody řízení. Prostředky by byly mobilizovány jen v případě potřeby.

C. Flexibilita

V průběhu deseti let, od nynějška do roku 2013, by se měla objevit možnost přizpůsobit v jistých mezích priority stanovené v plánu.

- Postupy pro přezkoumání stropů výdajů by měly zůstat hlavním nástrojem případné úpravy finančního rámce v případě, že by se objevily nějaké zásadní a trvalé změny v politických prioritách. V posledních deseti letech se však takové přezkoumání ukázalo jako téměř nemožné, což v minulých letech přispělo k vytvoření různých ad-hoc nástrojů a ustanovení pro pokrytí nových priorit či naléhavých potřeb. Komise navrhuje provést analýzu potřeb, například formou trojstranného rozhovoru mezi Parlamentem, Radou a Komisí, před každým předložením předběžného návrhu rozpočtu.
- Roční rozpočtový proces by měl v rámci odsouhlaseného finančního rámce umožňovat dostatečnou flexibilitu, čímž Komisi a rozpočtovému orgánu umožní rychle reagovat na krátkodobé stavy nouze nebo na nečekané politické či ekonomické události. Pro nový rozpočtový rámec Komise navrhuje kombinaci stávajících nástrojů a nové *realokační flexibility*, která by nahradila stávající „nástroj flexibility“. To by rozpočtovému orgánu umožnilo v určitých mezích znovu přerozdělit přidělované položky mezi jednotlivé okruhy rozpočtu, s výjimkou položek přidělovaných na soudržnost a rozvoj venkova v rámci víceletých programů. Tyto částky musí být v případě nutnosti přerozděleny mezi členské státy na začátku daného období.
- Komise kromě toho navrhuje zlepšit reakceschopnost výdajů na změněné okolnosti zřízením *Fondu přizpůsobení růstu* v rámci okruhu výdajů „trvale udržitelný růst“ (1a), s cílem optimalizovat plnění cílů v oblasti růstu a soudržnosti uvedených v plánu trvale udržitelného rozvoje, zajistit flexibilitu potřebnou k zohlednění nevyrovnaného pokroku vstříc těmto cílům, a provést úpravy nezbytné pro zvládnutí nečekaných událostí majících významný nebo tvrdší dopad na růst a zaměstnanost, než se očekávalo. Unii rovněž umožní reagovat na krize způsobené vývojem mezinárodní hospodářské a obchodní

⁵ Patří sem také ochrana hranic a azylová politika, posilování úlohy občanů, budování institucí, přístup k veřejným statkům, bezpečnost potravin, veřejné zdraví a ochrana spotřebitele, kultura a audiovizuální odvětví, mládež, informace a dialog s občany.

⁶ Tento okruh zahrnuje všechny vnější činnosti, včetně předpřístupových nástrojů, politiky sousedských vztahů, potírání chudoby, prevence a řízení krizí. Bude zahrnovat také nynější rezervy pro *pomoc při mimořádných událostech a záruky za úvěry* [a Evropský rozvojový fond, jakmile bude začleněn do rozpočtu EU]

situace. Na základě ročního hodnocení pokroku dosaženého při plnění plánu vypracovaného na jarním zasedání Rady bude tento fond použit na pokrytí případných nedostatků při plnění cílů plánu. V takovém případě by tyto prostředky byly přiděleny výdajovým programům v rámci podokruhů konkurenceschopnost či soudržnost a byly by prosazovány investice a veřejné podpory klíčových projektů.

V rámci okruhu konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost bude k dispozici až jedna miliarda eur ročně. Krom toho je navrhováno využít přidělené, ale nevyužité prostředky ze dvou nástrojů soudržnosti (Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu) při uplatňování „pravidla N+2“ až do maximální výše jedné miliardy eur za rok, která bude přidána k prostředkům *Fondu přizpůsobení růstu*.

V. SYSTÉM FINANCOVÁNÍ

Přestože Komise připraví příslušné konkrétní návrhy vlastních zdrojů ve zprávě o vlastních zdrojích⁷, kterou v létě 2004 předloží Radě, pozornost se zaměřuje na dva prvky stávajícího systému vlastních zdrojů.

A. Struktura vlastních zdrojů

Nynější systém vlastních zdrojů je kritizován za nedostatečnou transparentnost vůči občanům EU a omezenou finanční autonomii, stejně jako za svou přílišnou komplexitu a nesrozumitelnost.

Stávající systém financování však z finančního hlediska funguje poměrně dobře, zajišťuje hladké financování a udržuje administrativní náklady na relativně nízké úrovni.

Jednou z možností, jak překonat nedostatky současného systému, je posílit zdroje pro financování rozpočtu EU získané z daní. Poměrně významný a viditelný podíl zdrojů pocházející z daní placených občany EU a/nebo ekonomickými subjekty by z části mohl nahradit příspěvky z hrubého národního důchodu. To by posunulo systém vlastních zdrojů Unie od systému financování založeného především na příspěvcích členských států k systému, který by lépe reflektoval Unii členských států a občanů Evropy.

Vzhledem ke stupni harmonizace daňových systémů v EU by v současnosti byly možné 3 alternativy: 1) daň z příjmu právnických osob; 2) skutečné prostředky z DPH a 3) daň z energie. V každém případě není nutné zvyšovat daňové zatížení občanů, neboť je možné kompenzovat výši daně EU příslušným snížením podílu stejné daně nebo jiných daní plynoucích do státního rozpočtu. To by bylo možné z toho důvodu, že by zdroje pocházející z daní spíše nahradily příspěvky členských států odváděné na základě jejich hrubého domácího důchodu, než aby je navýšily. Vzhledem k tomu, že by se platby z hrubého domácího důchodu snížily, mohly by členské státy o stejnou částku snížit jiné zdroje příjmu, aniž by ohrožovaly rozpočtovou stabilitu.

Komise v blízké budoucnosti nehodlá navrhnout nový vlastní zdroj. Svou analýzu a své závěry představí ve zprávě o vlastních zdrojích, kterou schválí před začátkem léta 2004. V závislosti na závěrech této zprávy by bylo možné zahájit proces, který by vytvořil základ pro nové vlastní zdroje, jež by ve střednědobé perspektivě nahradily podstatnou část příspěvků jednotlivých států.

⁷ Jak je stanoveno v rozhodnutí o vlastních zdrojích.

B. Korekce rozpočtové nerovnováhy

Evropská unie je společenstvím solidarity, kde části rozpočtu slouží jasnému cíli solidarity a ostatní jsou přidělovány v reakci na zvláštní cíle příslušných výdajových programů. Vždy budou existovat ti, kdo mají z rozpočtu EU čistý prospěch, a ti, kdo do něj pouze přispívají, ačkoli politický prospěch plyne pro Unii jako celek.

Je však třeba přiznat, že by jistá nerovnováha mohla vést k obavám. Korekce přílišné nerovnováhy by se proto mohla jevit jako nezbytná, za předpokladu, že zůstane striktně omezena.

Opravný mechanismus by měl fungovat tak, aby bylo možné korigovat nadměrnou zápornou čistou bilanci, a měl by se snažit o spravedlivý přístup k členským státům se srovnatelnou kapacitou, co se týče přispívání do rozpočtu EU. Od poloviny 80. let existuje možnost korekce pouze pro jeden členský stát a je financována všemi ostatními členskými státy. Od roku 2002 je finanční podíl čtyř členských států na této kompenzaci snížen na 25 % jejich běžného podílu. Komise navrhuje zavést obecný opravný mechanismus, který bude korigovat rozpočtové zatížení považované za nadměrné v porovnání s relativní prosperitou dané země (jak je uvedeno v závěrech zasedání Evropské rady pořádané ve Fontainebleau v roce 1984) a zároveň zabránit tomu, aby se rozsah mechanismu nadměrně zvětšoval.

Jako další důsledek rozšíření podstatně vzroste rozsah korekce pro jeden členský stát, což odpovídajícím způsobem zvýší finanční náklady ostatních členských států. Tím má tento mechanismus tendenci přesahovat svůj cíl korigovat rozpočtové zatížení považované za nadměrné v porovnání s relativní prosperitou.

Pokud by stávající situace byla ponechána beze změny, výrazně by vzrostla jednostrannost ve prospěch jednoho členského státu. Pouhé zrušení stávající korekce by pro všechny členské státy nebylo přijatelné a ani by to nepřiblížilo čistou bilanci členských států srovnatelné úrovni prosperity.

Obecný opravný mechanismus, který by nahradil ten stávající, by se snažil o to, korigovat čisté příspěvky, které přesahují určitou předem stanovenou hranici přiměřené „finanční solidarity“, definované jako procentní podíl hrubého národního důchodu, v souladu s relativní prosperitou. Solidarita musí nadále tvořit základní kámen Unie, a proto by mělo být působení jakéhokoli upraveného, obecného mechanismu omezeno tak, aby se předešlo nadměrné a neoprávněné fiskální zátěži, a všechny členské státy by měly k tomuto mechanismu přispívat.

Aby mohl takový mechanismus řádně fungovat, je třeba definovat řadu parametrů, včetně kategorií příjmů a výdajů, které je třeba zohlednit, výše hranice, při jejímž překročení by byla rozpočtová nerovnováha (částečně) kompenzována, procentního podílu nadměrné negativní nerovnováhy, již je třeba vyrovnat, a souvisejících finančních pravidel. Všechny členské státy by měly k tomuto mechanismu přispívat.

Komise za tímto účelem v kontextu celého finančního balíčku výdajů předloží podrobné návrhy, které se budou zabývat jak otázkami příjmů, tak i výdajů.

PŘÍLOHA 1

Zásady administrativy: méně přímé řízení, lepší kontrola provedení a vyšší efektivnost nákladů

Jedna z nejdůležitějších zásad reformy Komise stanoví, že se administrativní jádro Komise do budoucna zaměří na přípravu a sledování politik zakotvených ve Smlouvě. Samotným prováděním těchto politik i jinými výkonnými činnostmi na evropské úrovni budou ve vhodných případech pověřeny jiné instituce či orgány.

Naprostě klíčový význam přitom bude mít řádná koordinace pověřování těchto institucí či orgánů, které nejsou součástí administrativního jádra Komise. Z pověřujících rozhodnutí, která byla přijata v poslední době, je patrné, že je třeba zlepšit soudržnost rozhodování a zjednodušit kritéria pro přidělování pověření. Komise proto hodlá posílit celkovou koordinaci budoucího rozhodování o převádění činností na jiné orgány (a to pomocí jednoho z několika prostředků, které má k dispozici, viz část III.B tohoto sdělení). U činnostech, které v současné době již provádějí externí/pověřené subjekty, bude Komise postupovat v několika fázích, dokud se již učiněná rozhodnutí nebudou uvedena do souladu s novým rámcem.

K dispozici jsou různé prostředky:

- (1) sdílení řízení s členskými státy nebo pověření vnitrostátních orgánů. V tomto ohledu již existují cenné zkušenosti ze zemědělské politiky a politiky soudržnosti. Dvěma hlavními kritérii pro použití tohoto přístupu jsou: a) značný místní obsah a b) komplementarita s regionálními a vnitrostátními programy;
- (2) pověřené subjekty, včetně:
 - a) úřadů: Komise zavedla v rámci reformy správní úřady. Tyto úřady se zatím využívaly pro provádění výkonných úkolů, které nebyly přímo spojeny s určitým programem a neměly konkrétně stanovené časové rozpětí. Výhodou jsou jejich nízké provozní náklady a vyšší operativní pružnost, která je dána možností vytvořit samostatný zřizovací plán a rozpočtové linie. Úřady jsou pod přímou kontrolou Komise.
 - b) agentur: v současné době jsou do této kategorie zařazeny značně různorodé subjekty, jejichž funkce sahají od poskytování pomoci ve formě stanovisek a doporučení (např. Evropský úřad pro bezpečnost potravin), přes vypracování inspekčních zpráv (např. Evropská agentura pro námořní bezpečnost), po přijímání rozhodnutí, která jsou právně závazná pro třetí strany (např. Úřad pro harmonizaci vnitřního trhu). Komise je v těchto agenturách obvykle zastoupena spolu s členskými státy, případně se zástupci zúčastněných třetích stran. Zapojení Komise v těchto agenturách je pouze omezené, ačkoli za jejich výsledky plně odpovídá. Výkonné agentury oproti tomu podléhají přímé kontrole Komise a jejich statut je upraven nařízením Rady⁸.

⁸ Nařízení Rady (ES) č. 58/2003 ze dne 19. prosince 2002, Úř. věst. L 11, 16. 1. 2003, s. 1.

Přehodnocení by mělo být vedeno čtyřmi směry:

- (1) Provádění úkolů, které vyplývají z programů výkonné povahy s konkrétní dobou trvání, by mohlo být svěřeno výkonným agenturám. Komise by si podržela kontrolu nad prováděcím mechanismem.
- (2) Agenturu s větší autonomií - podobnou současným modelům - je možné využít v případech, v nichž se očekává nezávazná rada nebo v nichž přidělené úkoly zahrnují činnosti, které se nacházejí mimo přímou odpovědnost Komise, nebo v případech, v nichž má Komise velmi malou úlohu. V současné době některé agentury provádějí úkoly pouze s omezeným zapojením Komise, přestože Komise plně odpovídá za výsledek. Tuto situaci je proto třeba urychleně přezkoumat.
- (3) Pro provádění nových výkonných úkolů, které nemají konkrétně stanovené časové rozpětí, nebo pro přípravné činnosti, na jejichž základě může Komise přijmout regulační rozhodnutí, za něž odpovídá, bude možné využít úřad.
- (4) V současné době některé agentury provádějí podobné úkoly téměř bez zapojení Komise, přestože Komise plně odpovídá za výsledek. Tuto situaci je proto třeba urychleně přezkoumat.

PŘÍLOHA 2

PLÁN - příklad

ZLEPŠIT V UNII KVALITU VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ PŘÍPRAVY			
	Cíle	Hlavní akce a nástroje	Ukazatele a cíle pokroku
1	Zvýšit v Evropě kvalitu vzdělávání a odborné přípravy	<p>Koordinace EU: evropský prostor vysokoškolského vzdělávání a evropský prostor odborné přípravy: pracovní skupiny pro proces „Cíle“, procesy zahájené v Boloni a Kodani; celosvětové testování systémů vzdělávání a odborné přípravy.</p> <p>Výdaje EU: Podpora nadnárodního partnerství institucí, výměna dobrých praktik, vytváření statistik a ukazatelů a jejich analýzy: <i>Jednotný nástroj pro vzdělávání a odbornou přípravu (nahradí programy Socrates/Leonardo)</i></p>	Počet partnerství, pokrok vzhledem k dohodnutým měřítkům a ukazatelům; provádění rámců zajišťování kvality ve vysokoškolském vzdělávání a odborném vzdělávání a přípravě.
2	Zlepšit přístup ke vzdělávání a odborné přípravě v průběhu celého života	<p>Legislativa EU: Rozhodnutí o průkazu <i>Europass</i>. Rozvedení doporučení týkajících se mobility.</p> <p>Výdaje EU: Jednotný nástroj pro vzdělávání a odbornou přípravu (<i>nahradí programy Socrates/Leonardo</i>).</p>	<p>Počet mladých lidí a dospělých, kteří se podílejí na mobilitě, míra přijímání systému přenosu kreditů ve vzdělávání a odborném vzdělávání a přípravě, míra přijímání nástrojů pro transparentnost kvalifikací (dodatek k diplomu, průkaz <i>Europass</i> atd.)</p> <p>Cíle: v období 2007-13 by se mělo 10 % žáků a učitelů zapojit do programů mobility a evropských aktivit pro spolupráci, do roku 2010 by měly být vytvořeny 3 miliony studijních příležitostí pro univerzitní studenty a do roku 2013 by mělo být každý rok poskytnuto 150 000 míst v odborné přípravě a 50 000 dospělých by se mělo ročně vzdělávat nebo vyučovat v zahraničí.</p>
3	Otevření systémů vzdělávání a odborné přípravy EU širšímu světu	<p>Legislativa EU: Směrnice o přístupu studentů/vědeckých pracovníků ze třetích zemí.</p> <p>Výdaje EU: Erasmus Mundus, který navazuje na program Tempus.</p>	<p>Počet studentů, školících pracovníků a akademiků přicházejících do Evropy ze třetích zemí.</p> <p>Cíle: do roku 2004-08 více než 11 000 grantů na podporu mobility studentů a akademiků do a ze třetích zemí.</p>